

SITUATION

S T H L M

**Vega
Määttä
Siltberg**

TRASMATTOR PÅ SERGELS TORG

Thomas Öberg

"BOB HUND KAN SÄTTA ETT HÄSTHUVUD
PÅ EN PAPEGOJA OCH SE VAD SOM HÄNDER"

Värdefulla vingar

BREVDUVOR ALLTID PÅ VÄG TILL HUDDINGE

GATUPLANET SID 38 →

**Sociala boende-
insatser olika i
kommunerna**

**"Ett maskrosbarn föds i dag, ett maskros-
barn dör i dag. Det går i generationer.
Det är en gemenskap i ett sorgset rum"**

JELASSI



**STORPANTÄRE,
THIS IS FOR YOU!**

Välkommen till
**Stockholm citys
snabbaste pantstation.**

**PANTA MASSOR,
cash direkt i handen.**

T-bana Hötorget
Kungsgatan mot Drottninggatan - Sveavägen norrut

**VÄRLDENS MEST
PANTADE
HUVUDSTAD**

Varje dag bidrar en miljon stockholmare till
att få det svenska pantsystemet att snurra.

Och vet du kära pantare. Ni är alla hjältar i
Världens mest pantade land.



PANTAMERA

INNEHÅLL

#306
Juni 2023

10. Sommarstockholm

Fler sommargator, fler sittplatser, mera blommor och offentlig konst.

14. Vega Määttä Siltberg

Trasmattorna på Sergeltrappan ska påminna om himlen ovanför.

20. Fatima Jelassi

Ett maskrosbarn från port 43 i Farsta som är så mycket mera än bara sitt namn. Nu kan hon berätta om människan bakom.

38. Gatuplanet

Socialtjänsten en av de största hyresvärdarna, men mellan kommunerna skiftar boendehjälpen.

44. Bob Hund

Thomas Öberg känner sig behaglig med att ikläda sig narrbjällror.

ALLTID I SITUATION STHLM

6. Min Plats
11. Situation Waldersten
17. Krönika
47. Korsord
49. Dätid Sthlm

32. Värdefulla vingar

En brevduva ska vara som en muskel, men tunn som ett papper. Brevduvorna i Nille Pereras slag är alltid på väg hem till Huddinge. Men han håller hela tiden ett öga på duvhöken som cirklar över hans slag. Och det gör duvorna också.



Ensam med skummisar-

chatten

Om du ser någon som behöver hjälp eller själv känner dig otrygg – chatta med vår trygghetscentral i SL-appen eller ring 020-120 25 25. Med oss reser du aldrig ensam.

ULF STOLT, CHEFREDAKTÖR

Jelassi, julkonserter och allt färre getingar i stan

Det är svårt att piska upp någon större entusiasm.

På gatan utanför är det steksol och jag ser ut på folk i shorts och klänning. Samtidigt får jag ett mail om att Weeping Willows och Lisa Nilsson ska ge sig ut på "en storslagen och lyxig julturné" i december – sju månader bort. Och i telefonen landar pushnotiser om att det eventuellt ska ansluta någon NHL-utslagen gök till den svenska truppen vid hockey-VM i Tammerfors och Riga.

Fatima Jelassi från Farsta är så mycket mera än sitt namn. Med debutskivan "Dom har bara gett mig ett namn" är hon nu bekväm med att berätta om personen bakom artistnamnet Jelassi. Om uppväxten som maskrosbarn i port 43, om den nya kreativa värld hon mötte inne i stan och hur hon hustlade sig in på konserter för att nå ut med sina kepsar. Läs Maria Hagströms intervju på sid. 20.

Nille Perera i Stockholms Brevduveklubb vill inte göra det personligt, så han ger inte sina duvor några namn – om de inte skulle komma tillbaka hem till slaget igen. I juni ska

han tävla med sina duvor i Silverduvan.

Om man tittar upp på himlen från Sergels torg så ser man det blå mellan fasaderna, men också att kanterna från husen liksom böjer sig in i bilden. Ungefär så har Vega Määttä Siltberg tänkt när hon designat mönstren till de tolv trasmattorna i "City Sky".

Lätttitlar är viktiga. Bob Hunds Thomas Öberg har skrivit både långa, otypliga, roliga, svåra, obegripliga och korta lätttitlar. De ska rama in händelseförloppet och skapa stämning, men inte säga för mycket.

Katarina Frostensons bok *K*, uppförd som monolog, gästspelar på Södermalm. Och under sommaren kan man gå in gratis 237 gånger på Parkteaterns olika evenemang.

Stadsträdgårdsmästare Elisabeth Elfström gör sin första sommar på jobbet och vill att innerstaden ska vara välkomnande med fler sommargator, mer planteringar och växtlighet. I Kärrtorp bjuder man in till festival, Citronfjärlien är den vanligaste fjärilsorten i Stockholm och det blir allt färre getingbon i stan att sanera.



Omslag:
Magnus Sandberg



SITUATION STHLM REDAKTIONEN **Chefredaktör och ansvarig utgivare** Ulf Stolt, ulf@situationsthlm.se, 08-545 953 90

Reporter Maria Hagström, maria@situationsthlm.se **Art Director** Johan Olsson **Webbredaktör** Jenny Lindroth

Fotografer och illustratörer Martina Holmberg, Magnus Sandberg, Jesper Waldersten. För osignerat material svarar redaktionen.

Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material. **Hemsida** www.situationsthlm.se **E-post** red@situationsthlm.se **Räckvidd** 93 000

läsare (Orvesto konsument helår 2022) **Upplaga** 14 800 ex/mån (TS helår 2022) **ISSN:** 1400 - 4437 **LEDNING OCH ADMINISTRATION** VD Pia

Stolt, pia@situationsthlm.se, 08-545 953 87 **Adress** Torkel Knutssongatan 37, 118 49 Stockholm **Tel** 08 - 545 953 81 **Organisationsnummer**

55 66 49-1071 **Bankgiro** 5774 -9327 **SOCIAL VERKSAMHET Verksamhetschef, sociala verksamheten** Jenny Lindroth, jenny@situationsthlm.se,

08-545 953 88 **Samordnare** Ingmari Olofsson, ingmari@situationsthlm.se, 08-545 953 81, Jonas Svensson, jonas@situationsthlm.se, 08-545 953 81

Telefonnummer distribution 08-545 953 81 **Öppettider** Måndag till fredag kl. 8 -15.15 **Organisationsnummer** 80 2411-14 97

Bankgiro 5357- 3259 **Gåvokonto** Bg 431-2252 **ANNONSERING & PRENUMERATION** Herman Sundgren, herman@situationsthlm.se,

08-545 953 94, Axel Schéle, axel.schele@mediakraft.se, 070-727 41 09 **Privatprenumeration** 11 nummer kostar 880 kronor **E-post**

situationsthlm@flowinfo.se **Tryck** V-TAB Vimmerby 2020 **Miljö** Plasten runt tidningarna är en PE-folie. Den är återvinningsbar och

lämnas i containern för plast vid återvinningsstationerna.



FAKTA HEMLÖSHET

33 250 personer lever i hemlöshet i Sverige, enligt Socialstyrelsens definition av hemlöshet.

Där ingår personer i akut hemlöshet, personer som saknar boende efter institutionsvistelse, personer som bor inom den sekundära bostadsmarknaden och personer som bor kortsiktigt hos familj, släkt eller andra privatpersoner.

7247

hemlösa personer vistas i Stockholm enligt den senaste mätningen och av dessa lever 1558 i akut hemlöshet.

OM SITUATION STHLM

Sedan 1995 säljs *Situation Sthlm* av hemlösa människor i Stockholm och Mälardalen.

Konceptet med gatutidningsförsäljning har visat sig vara en framgångsrik metod att arbeta med hemlösa människor på, eftersom det ger tidningsförsäljaren en möjlighet att tjäna egna pengar genom att arbeta, samtidigt som tidningen – i sig – fungerar som en kanal för påverkan, opinionsbildning och debatt kring frågor som rör de hemlösa säljarnas situation.

Situation Sthlms sociala verksamhet med arbete och sysselsättning, individuell stöd och motiverande samtal, skriparverkstad och möjlighet att ha sin post hit, café, tillgång till datorer, telefon och juridisk rådgivning, fyller en mycket viktig funktion för de hemlösa människor som tar del av verksamheten.

Över 90 procent av *Situation Sthlms* säljare upplever en positivt förändrad livssituation sedan de började sälja *Situation Sthlm*.

MIN PLATS

En tidningssäljare berättar om sin favoritplats i stan

”Svanparet äter bröd ur våra händer”

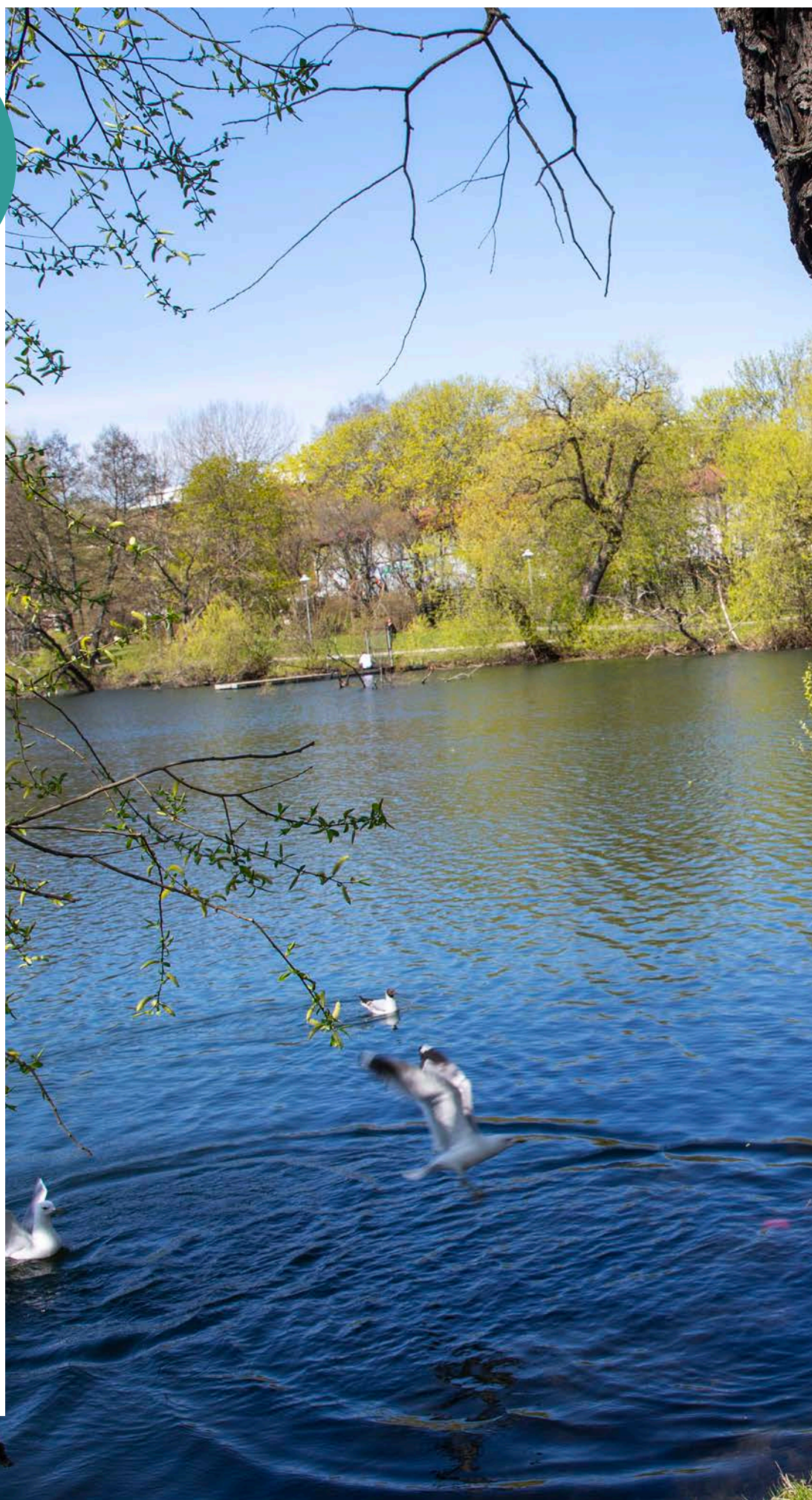
Janne Stenderup brukar sitta på en bänk vid Trekanten för att chill, spela gitarr, mata svanarna eller ta sig ett dopp i sjön.

Titta dig omkring. Man måste ta del av det här – en oas i Liljeholmen. Det är en favoritplats för mig och min brorsa. Här kan vi chill. Det finns ett kanadagässpar och ett svanpar äter bröd ur våra händer. Svanhannen är asfet, han kan vi klappa. När en barnfamilj hade med sig bröd sträckte han sig upp och snodde hela lådan.

Jag säljer tidningen i Liljeholmen, ofta sex-sju timmar om dagen. Det boostar egenvärdet. Har man arbetat hela livet och plötsligt inte kan det så saknas ju en bit. Den måste man försöka ta tillbaka. Jag har jobbat på dagis, särskola, byggen och olika teaterhus. Nu är min kropp trasig och jag tar några bärs för att döva smärtan. Men när jag hoppar i vattnet här är det som att det med kroppen aldrig hänt. Jag är gammal tävlingssimmare och har badat flera gånger i år.

Jag har ett eget säljkoncept – alla som köper en tidning får en sång på köpet, med gitarr eller a capella. De som inte har tid får ha en sång inestående. Ibland kommer det fram nån och ber om att få höra sin inestående sång. Det finns en genremeny att välja från, till exempel mountainsongs, country, mina låtar och låtar jag önskar att jag hade skrivit. Jag övar på gitarren varje dag, många gånger här vid Trekanten. Mina fötter, ben och halva ryggen är helt körda, men så länge mina händer är okej så finns ju glädjen kvar i livet.

TEXT **MARIA HAGSTRÖM**
FOTO: **MARTINA HOLMBERG**





MITT JOB

Om yrken och
arbete i stan

SARA GLADH
KRIMINALVÅRDARE

”Vi möter våld och hot varje dag”

– Jag jobbar på inskrivningen, arresten. Där möter jag människor som är misstänkta för brott, omhändertagna för berusning och dömda som väntar på plats på anstalt. Jag möter de som är påverkade av olika substanser och människor som är sårbara och kanske suicidala.

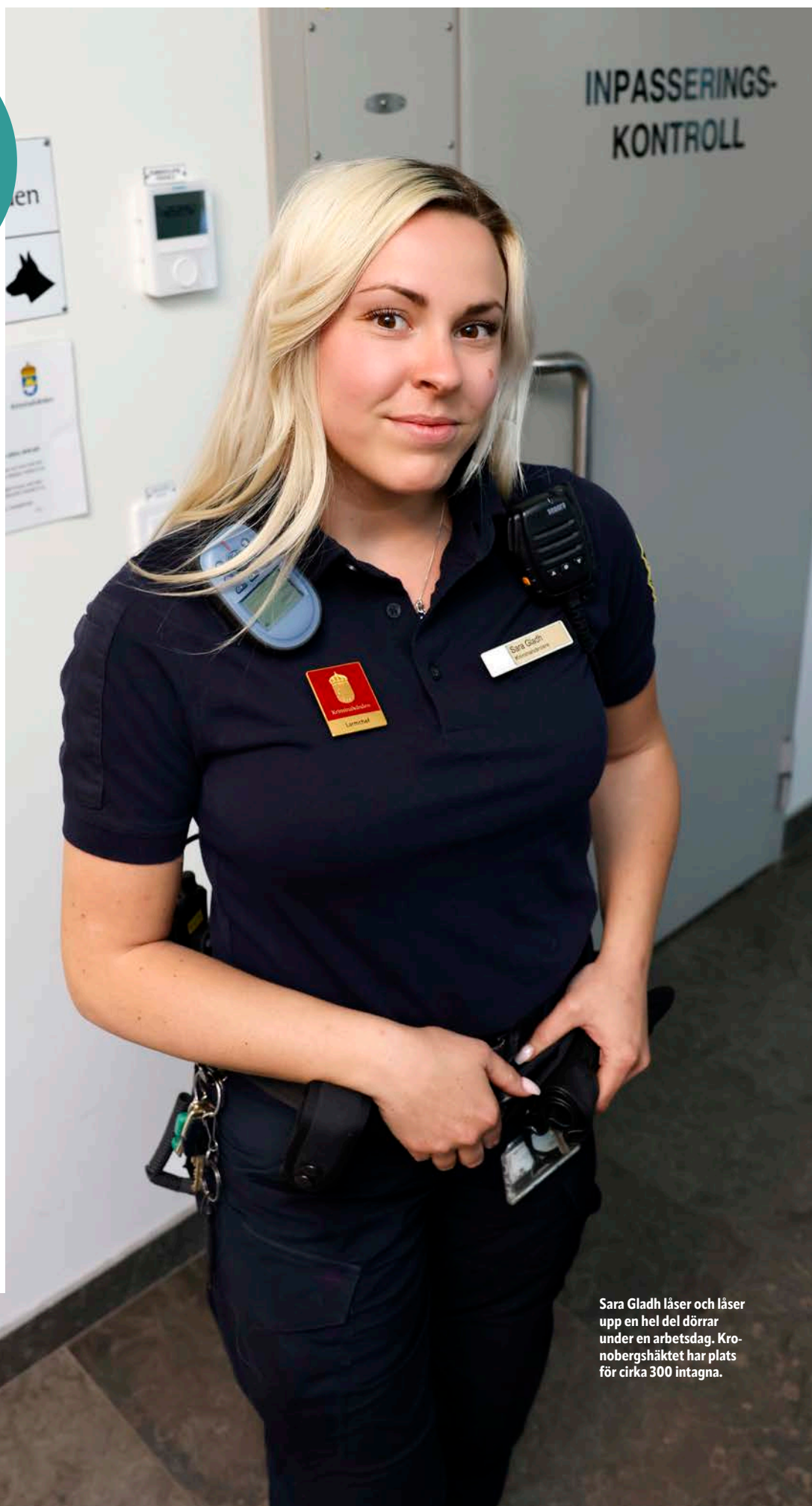
– När ett nytt intag kommer till oss skrivs personen in i systemet via en dator och blir också visiterad och fråntagen de tillhörigheter som de inte får ha på avdelningen.

– Största svårigheten nu är överbeläggningen. Det skapar en pressad vardag både för oss som jobbar här och för de intagna. Eftersom de intagna inte har egna toaletter på sina bostadsrum blir det en hel del dörrar att öppna och låsa under en dag.

– Min utrusning är batong, handfängsel, nycklar, visitationshandskar, radiokommunikationen Rakel och överfallslarm. Det roligaste med jobbet är att arbeta med människor, de goda kollegorna och att samverka med andra myndigheter. Vi möter våld och hot varje dag, då behöver vi som jobbar här ha tillit till varandra.

– Vi i personalen har en regel att den som jobbar overtid bjuder på gnetfika. Delicatobollar och wienerbröd är extra uppskattat.

BERÄTTAT FÖR **GERD ERIKSSON**
FOTO AV **MAGNUS SANDBERG**



Sara Gladh låser och låser upp en hel del dörrar under en arbetsdag. Kronobergshäktet har plats för cirka 300 intagna.

97

kommuner i landet har balans i bostadsmarknaden. Upplands Väsby och Nykvarn är de enda kommuner inom storstadsregionerna som har det.

Det föds allt färre Stockholmare

NATIVITET Under första kvartalet i år föddes det 2792 barn i Stockholms kommun. Det är en minskning med 4,6 procent sedan förra året och det lägsta antalet sedan år 2000. Bland landets mest

folkrika kommuner är nedgången i länet störst i Nacka kommun med 11 procent.

Ett mått statistiker använder sig av vid beräkandet av befolk-

ningsutveckling är begreppet summerad fruktbarhet – hur

många barn en kvinna förväntas föda under en livstid.

– Den summerade

fruktsamheten det första kvartalet i år är 1,47 barn per kvinna. Det är den lägsta nivån vi sett i Sverige sedan åtminstone tillbaka till 1970, säger Vitor Miranda, demograf på SCB.

ULF STOLT



SHUTTERSTOCK



ISTOCKPHOTO



PETER PHILLIPS

Elisabet Elfström gör sin första sommar som stadsträdgårdsmästare. Hon vill slå ett slag för de tillfälliga torghandelsplatserna.

De vanligaste fjärilarna i stan

SMÅKRYP Folkbildningsprojektet Rikare trädgård utser för tredje året i rad Årets trädgårdskryp. Tidigare är har bland annat gräsgrön guldbagge och nyfiken blomfluga blivit utsedda.

I år utses Årets trädgårdskryp i samarbete med Svensk Dagfjärilsövervakning och årets trädgårdskryp är Näselfjärilen, med delmotiveringen: "Näselfjärilen är en utmärkt ambassadör för Sveriges fjärilar. Den lever ett intressant liv som är lätt att följa och med några enkla tips kan den skiljas från flera liknande arter."

– Förhoppningsvis kan en större insikt i näselfjärilens liv leda till ökad nyfikenhet till annat som kryper, flaxar, hoppar och gräver sig fram i trädgården. Via de små djuren kan vi lära oss mer om de ekosystem som rymts i vår närnatur, säger Erik Hansson, projektledare för Rikare trädgård.

Den vanligaste fjärilssorten i Stockholms län är Citronfjäril.

– Ett par helt nya arter för Sverige som etablerat sig i Stockholmstrakten de senaste åren och som nästan inte finns någon annanstans i Sverige är skuggparlemorfjäril och aspskimmerfjäril, säger Lars Pettersson på Svensk dagfjärilsövervakning.

ULF STOLT



ISTOCKPHOTO

VÄLKOMNANDE INNERSTAD

Stockholms nya stadsträdgårdsmästare Elisabet Elfström vill att stan ska vara en levande plats där folk gillar att hänga och umgås.

SOMMAR Även i år blir det sommargåtor i centrala Stockholm med begränsad biltrafik, fler sittplatser och rikligt med blommor.

Och i stan och förorterna blir det sommartorg med spel, extra bänkar och andra aktiviteter.

– Det är platser som ska kännas lite extra somriga och lediga. Sommargåtorerna är väldigt omtyckta av både stockholmare och turister.

Nytt för i år är att det blir konst i form av skulpturer och installationer som kommer att finnas där hela sommaren.

Elisabet Elfström – som gör sin första sommar som stadsträdgårdsmästare – vill också slå ett slag för de tillfälliga torghandelsplatser som finns att hyra på över fyrtio platser i Stockholm.

De finns i tre storlekar, den minsta är fyra kvadratmeter och den största sexton. Platserna finns bland annat på Hötorget och i Gubbängen.

– En torghandelsplats kan man hyra om man vill sälja konstiga

saker man drejat, eller nåt man odlat. Eller för en loppis. Hyran för den minsta platsen är hundra kronor per dag.

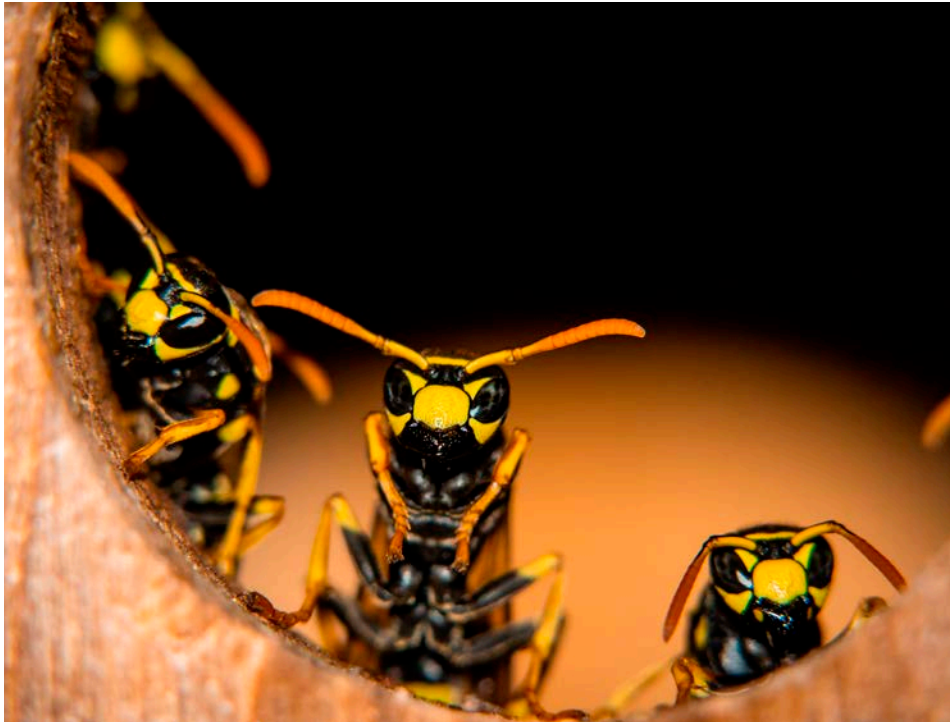
Hur vill du sätta präglet på stan?

– Innerstan ska vara välkomnande. Och jag tycker att vi är på god väg. I samband med pandemin umgicks vi mer i det offentliga rummet och det hänger kvar. Vi har fler uteserveringar och platser nu där man kan umgås.

Vilken växt i stan är din favorit?

– Blommorna i Stockholms stads blomsterprogram. De bär löften om sommar.

GERD ERIKSSON



SHUTTERSTOCK

De tre getingarna på bilden har ingenting med Anticimex sanering att göra.

GETINGARNA MINSKAR I STAN

Det blir allt färre getingbon att sanera i Stockholm. Men om du inte besväras av getingarna – låt boet vara. De gör nytta i ekosystemet.

INSEKTER Historiskt sett brukar vartannat år vara ett getingår. Men den statistiken bröts 2020, då det inte alls blev den getingsommar som Anticimex förutspått.

– Getingarna verkar inte ha återhämtat sig än, säger Thomas Persson Vinnersten, biolog och skadedjursexpert på Anticimex. Även om det är naturligt med

variationer, så är förändringen så pass stor att den väcker en viss oro. Precis som andra insekter påverkas getingarna av förändringar i klimatet och sjukdomar.

Sedan 2018 har det blivit allt färre getingbon för Anticimex att sanera i Stockholms län. Förra året sanerade man 4 332 getingbon, en minskning med cirka hälften sedan 2018.

– Getingdrottningen börjar bygga sitt bo under våren, då är hon ensam i boet. Boet byggs på under hela sommaren och i slutändan kan det vara tusentals getingar i ett och samma bo.

Getingar är viktiga för ekosystemet, de hjälper till att pollinera växter och äter upp skadeinsekter i trädgården. Men när getingarna blir många och kommer nära hus och uteplatser blir många oroliga, och det kan vara farligt för den som är allergisk att bli stucken.

– Men om getingarna i din närhet inte utgör någon fara för dig och inte förstör möjligheterna till att sitta ute eller för barnen att leka i trädgården, så rekommenderar vi att du låter getingboet vara.

ULF STOLT

Kärrtorp bjuder in till festival

KULTUR Det är viktigt att människor gör någonting tillsammans.

– Det behövs i ett samhälle som förändras i rask takt där fler och fler sitter ensamma hemma. Och vi vill träffas över generationsgränserna, säger Kajsa Nordin från Teater Reflex som står för programplaneringen.

Ett femtiotal volontärer i gula t-shirts kommer att finnas på torget, och de har en viktig roll.

– Vi har en vision att ingen på festivalen ska gå hem oprad. Volontärerna ska gå fram till folk, ge dem programmet och småprata lite, säger Kajsa Nordin.

Barnen har egen miniscen med utklädningskläder, liksom en bana för springcyklar.

Från stora scenen mitt på torget blir det musik, från Ted Gärdestads låtar till hårdrock med Conny Bloom. Det blir singalong till Beatles med Teaterkören och Salsa Stockholm ska försöka få festivaldeltagarna att svänga på höfterna. Det blir loppis, clowner, foodtrucks och allt annat som hör en festival till.

GERD ERIKSSON

Festivalen pågår 2-6 juni oavsett väder. Fri entré till allt.



TEATER REFLEX

”Vi rekommenderar att man utgår från barnets längd när man väljer cykel, i stället för att se till barnets ålder.”

Jonas Holtbo på Sportson. Enligt deras undersökning har vartannat barn fel storlek på sin cykel, vart tredje barn har för stor cykel.

VERKLIGHETEN



ÄR DET NYA SVARTA.

VAR ÖRNBOGATAN NÄR KL. 11.19-12.07

I HÖRNET ORRSPELSVÄGEN står ett gult hus. Övergivet. Trädgården orörd sedan många år. Rost på grinden ned mot den svagt slutande garageinfarten, fuktskadad på delar av panelen – den vita färgen flagar på fönsterluckorna och en smutsig och trasig fönstermarkis slår i vinden.

Barren från tallarna har inte krattas på många år.

Ser att huset såldes för någon månad sedan för femton miljoner – en bra bit under gatans genomsnittspris, länets dyraste med ett snitt på strax över tjugotre miljoner.

Några hus längre bort möts en dogwalker och en ensam herre med sin hund. De tre små hundarna runt dogwalkern skäller och hoppar och trasslar sina koppel och ignorerar alla former av kommandon. Den ensamma mannens hund rör inte en trampdyna, bara traskar på med slakt koppel invid husses ben.

En ung kvinna i ett rött trähus säger hej då till sin mamma, går trappan ner, vänder sedan, går tillbaka upp och öppnar dörren: ”Nej, jag tar de andra skorna”.

EFTER ORRSPELSVÄGEN är Örnbogatan inte särskilt olik en hel del andra villagator i områden runt staden som etablerats och byggts upp under samma tid – välmående fastigheter med hyggligt rymliga trädgårdar och bilar parkerade utanför som garanterat tar sig genom besiktningen

utan några tvåor.

Numreringen av gatan börjar med husen i det svaga motlutet och stigningen mittemot perongen vid stationen Ålstensgatan på Nockebybanan. Sex bilar står parkerade med kylarna ner mot korsningen där Örnbogatan börjar – samtliga bilar svarta.

Här i början av gatan är husen och trädgårdarna betydligt större, har ofta flera bilar parke-

rade utanför och några av fastigheterna – kanske främst de på den sida av gatan med udda nummer – har en vid utsikt över vattnet, mot Körsön och Fågelön och på

andra sidan Mälarhöjden och Hägersten.

Det står en basketkorg på garageuppfarten och ett större och ett mindre mål, stående i varandra, på en gräsplan framför ett hus med grågröna fönsterluckor och fransk balkong.

En man i vit kort jacka öppnar sin garageport med en mindre svart bag i höger hand.

Två hantverkare skrattar till. Den ena av dem ställer sin kaffekopp på motorhuven och tänder snabbt en cigarett.

En ung man med en blå Babybjörn som sticker upp under jackan öppnar grinden till ett gult hus och sneddar över gräset innan han sätter nyckeln i dörren och går in.

TEXT ULF STOLT

FOTO: MAGNUS SANDBERG







Sergels torg har alltid varit en plats i Vega Määttä Siltbergs medvetande, en plats där det händer saker: "Nån kan spela trumpet... jag har ett minne av att det stod en dam där och sjöng opera. Jag vet inte om det var så eller om det är nåt jag hittat på... men det var en plats där sånt hände".

VEGA MÄÄTTÄ SILTBERG

”Sergels torg för mig är svart, vitt och rött”

Från en vävstol i Hägerstensåsen till trapporna på Sergels torg. Med konstinstallationen ”City Sky” har textilkonstnären Vega Määttä Siltberg försökt fånga både staden och himlen i tolv trasmattor.

TEXT **ULF STOLT** FOTO **MARGARITA MATIZ BERGFELDT**

DET BULLRAR FRÅN en borrh på gatan utanför vävstudion i Hägerstensåsen som Vega Määttä Siltberg delar med tre andra i konstnärgruppen Studio Supersju. Genom skyltfönstren ser man rakt in på hantverkarna och hantverket som pågår där inne.

Hon går bort och skjuter till dörren, stänger ute bullret. Och på väg tillbaka passerar hon den vävstol hon använde för att väva de totalt tolv mattor som utgör konstinstallationen ”City Sky” på Sergels torg i sommar.

– Mattorna används i samband med föreställningar på scenen, funktionärerna bär dem ut och in. Det blir både trevligare att sitta i trappan, plus att de färgglada mattorna – och så har jag tänkt lite – ska locka dit människor när de ser dem, att de

förstår att nåt snart ska hända på scenen när de läggs ut.

– Varje matta är två meter lång. I stället för att göra jättelånga mattor är det mer flexibelt att de går att flytta runt.

Nio av mattorna är långsmala för att passa att läggas ut i Sergeltrappan, tre andra mattor är lite större, mer rektangulära, de kan ligga nedanför scenen om det till exempel är en barnföreställning, eller användas på scenen.

Varje matta är unik. Handvävd. Men blå är den dominerande och genomgående färgen i alla mattor. Tanken är att den färgen ska spegla himlen som den kan se ut en solig högsommardag när man ser upp på den.

– Många upplever staden och området kring Sergels torgs som grått, staden som grå och betongig. De starka färgerna ska

ge känslan av att det finns mycket liv i stan. Att det händer mycket där. Färgerna symboliserar det också – allt som är bra och spännande med stan.

Vega Määttä Siltberg har alltid gillat det grafiska, svartvita mönstret på Sergels torg, och mattornas färger passar bra till det.

– Jag har mycket rött i mattorna också. Jag tycker att Kulturhuset liksom är rött, deras text är röd. Sergels torg för mig är svart, vitt och rött.

Hon fick uppdraget av Kulturhuset förra hösten, hon började väva i februari och lagt ner ungefär hundra vävtimmar på att få de tolv mattorna klara.

VEGA MÄÄTTÄ SILTBERG

Bor: Vasastan, uppvuxen i Hammarbyhöjden och Kärrtorp.

Gör: Textilkonstnär, vävare. Jobbar enbart med begagnat och återvunnet material, eller material direkt från naturen.

Aktuell: Med konstinstallationen ”City Sky”, tolv vävda trasmattor för Sergeltrappan. Och Workshops i vävning på Sergels torg 1, 2, 3 juni och i Skärholmen 12, 13, 14 juni.

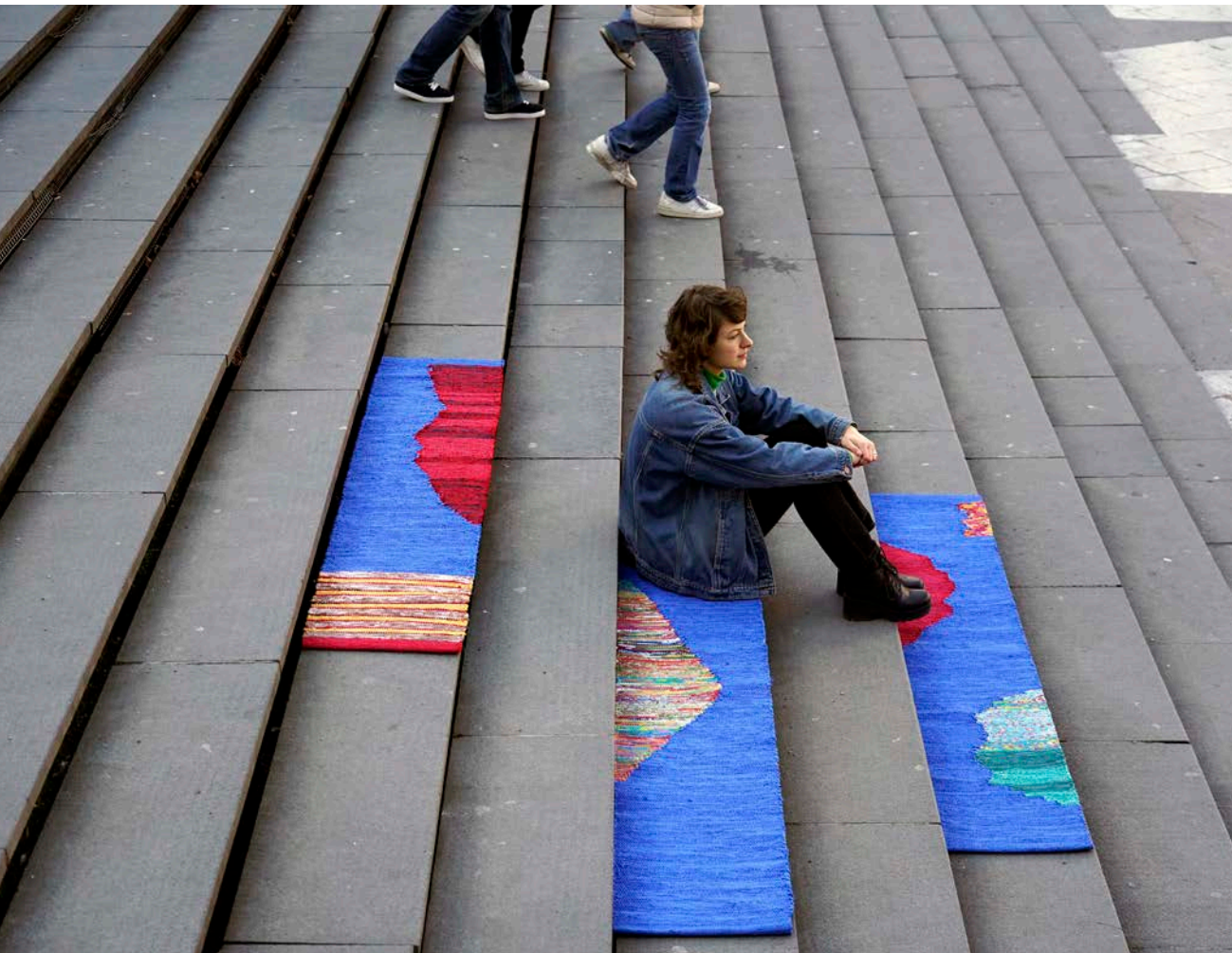
– Det är bomullstrasor i mattorna, klassiskt trasmattmaterial. Allt material är antingen spill från industrin eller begagnade hemtextiler. I min konstnärliga praktik använder jag bara begagnat material.

ATT HITTA MYCKET tyg i samma färg är en utmaning när man arbetar med enbart begagnat material. Men hon hittade en liten fabrik i Dalarna som köper in spill från en lakansfabrik i Europa som klipper av stadkanterna på sina vävar, de blir som långa remsor. Företaget i Dalarna köper sedan in remsorna och färgar dem.

– Sen har jag gått runt på secondhandaffärer i Stockholm och köpt gamla lakan och sånt som jag klippt sönder och vävt med för att få in andra färger.

Det tar tid att leta tyger och färger, men det är något hon alltid gör eftersom hon bara använder begagnade textiler och material i sina verk.

– Det är en sån där stående grej att jag går runt och kollar på secondhandaffärer eller andra ställen där jag kan hitta ▶▶▶



Vega Määttä Siltbergs båda föräldrar är textilintresserade och hennes syster är skräddare. Hon sydde själv kläder en period. "Håller man på med kläder måste man vara perfektionist, gör man några millimeter fel blir inte passformen så bra. Så textilkonst passar mig lite bättre".

spillmaterial. Det är nåt av det roligaste – att va på jakt, att jag vet vissa ställen där det finns hemtextiler, fula mönster på barnlakan men som när man sen river sönder och väver med det blir jättefint.

Att jobba med begagnat material innebär också en tydlig och given begränsning – man måste finna ett sätt att göra det man ska med det material man får tag på.

– Jag får en massa idéer och inspiration när jag letar efter och ser materialet – vad har det för kvaliteter, vad kan jag göra med det? Det är en bra ram för mitt konstnärskap, det får mig att komma på saker. Mitt sätt att arbeta på utgår alltid från materialet jag hittar, vad jag kan göra med det, vilka kvaliteter jag ser i det. Jag börjar i en annan ände med min process.

**"TANKEN ÄR
ATT VEM SOM
HELST SOM
GÅR FÖRBI PÅ
TORGET KAN
VARA MED
OCH VÄVA."**

NÄR VEGAMÄÄTTÄ Siltberg gick andra året på Konstfack fick de en uppgift att göra ett projekt på temat aktivism. Hon blev först irriterad, men hittade sedan ett sätt att få in det hon brydde sig om och såg som viktigt – hållbarhet, miljö - i ett verk där hon jobbade med begagnade textiler.

Vävningen kom lite senare.

– Jag tyckte alltid att vävning var ganska svårt att förstå, bindningslära är svårt, väldigt matematiskt, tekniskt. Att förstå hur trådarna binds samman och hur det man väver blir ett mönster som man vill. Det var en hög tröskel, inget jag fastnade för direkt.

Hon gjorde sitt examensarbete på Konstfack med en stor väv av vass.

– Då råkade jag komma in på vävningen, jag tror det var det

som var nyckeln. Att jag hittade ett projekt jag var intresserad av att genomföra och det råkade innehålla vävning. Och det fick mig att verkligen lära mig vävningen på ett annat sätt.

I juni kommer det också att vara workshops i vävning på Sergels torg, på Skärholmens torg och på ytterligare en plats som inte är bestämd ännu. Det kommer att finnas tyg där och tanken är att man på varje plats ska väva ett verk, med tekniken rya, i en ram som mäter 120 gånger 120 centimeter, som senare i sommar ska visas på Sergels torg.

– Tanken är att vem som helst som går förbi på torget kan vara med och väva. Och vi ska bara använda begagnat material. Det kommer bli en stor rya som – förhoppningsvis – en massa olika människor varit med och vävt. ■

Brf. Valktimmret

DESKRAPAR MED sina krattor där nere på gården. Sopor. Någon suckar och lyfter upp en sprucken kruka på några kvadratmeter trallvirke.

– Hade vi jord till alla tre?

Man småpratar. Leker med bestämmande och grannsämja. Umgås. Förvaltar och står i.

Det satt ett anslag i porten, jag såg det när jag var på väg ner till tvättstugan här-omdagen för att boka tid, men jag orkade inte läsa mer än den första mening innan jag insåg att det där inte är riktat till mig. Jag har gjort mitt. Lallat med. Hållit stängen i mailkedjor bland obegripliga mötesunderlag och styrdokument.

Inte ens grillkorven lockar.

Svärfar – han ligger där uppe i minneslunden på Katarina – fick så in i helvete rätt. Han satte inte sin fot i ett hus med bostadsrätter. Förutsåg personalproblem lika oåterkalleliga som amorteringskravet.

Folk bits.

Jag sitter på balkongen, hör deras frystorkade röster – herr Syrsa, tant Barrolin och hennes make Vildgräs, herr Syrsas äkta hälft Håkaringen, herr och fru Spillvirke, Blanking, herr Charter och några till – när de nu idkar gårdsstädning.

– Vi kanske skulle ställa dem där i stället, så ser man dem direkt man kommer ut?

Doft av grillkol. Ljudet av sigill som bryts i en sötstark senapsförpackning, korvbröd skakas fram ur en plastpåse.

– Kolen ser väl grå och fin ut nu, som en sovande inne-katt. Kanske dags att lägga på dem?

Jag ser till att jag inte syns nerifrån. Sitter helt stilla. Vill höra dem där nere. Lyssna. Vara spion och njuta av friheten.

Verka utan att synas.

**ULF
STOLT**

Chefredaktör
och ansvarig utgivare



”Jag sitter på balkongen, hör deras frystorkade röster.”

BLANKING OCH HERR Charter – lång och gänglig som en manipulerad röstlängd – står lutade över sina kvastskafat precis till höger under balkongen, en bit ifrån den övriga gruppen utmed rabatten, och maskar. En vindpust sveper in över gården från öppningen mellan husen som vetter mot den lite större, trafikerade gatan. Löven de rakat ihop försöker rymma. Blanking hämtar en säck borta vid cykelställen. När han återvänt hör jag hur de mosar ner löven i säcken. Småpratar. Stelt. Långt mellan meningarna. Fru Spillvirke:

– Nu är det klart. Kom och ta, det finns läsk och kaffe på bordet där.

Samling runt grillen. Styrelsen, med husäldsten i spetsen, tar för sig först, de anser ju ändå att detta är deras hus. Resten av trappuppgången får ta smulorna.

– Jaha, du kör två i ett bröd...

Det klickar till i locket på en pumptomos. Herr Syrsa – han nyser två gånger i armvecket, kan det vara den sötstarka senapen? – ställer tillbaka mjölken.

– Inte behöver väl vise över andelstalen?

Det tuggas korv. I den där sträva, aningen ribbstickade stämning som uppstår när människor försöker göra sig bekväma, känner att de finns en förväntan att delta i ett socialt sammanhang.

Trots att det inte kommer att spela någon roll. Det som är kommer att bestå.

Det skrapas med krattor igen. Sopas. Räfsas. Förvaltas. Grannsämjas. Någon – det ser ut som herr Spillvirke uppi-från där jag sitter – kopplar på en vattenslang och riktar den mot rabatten.

Håkaringen tar ett steg tillbaka. Säger skämtsamt: ”Oj, där kommer du med stora slangen”.

Sofia slår sju. ■

MÖTE I MEDICINKÖN

Det här hände för några år sedan. Ronny och jag skulle gå till missbrukar-teamet, och hämta vår medicin. Vi var ungefär sju stycken i kön. Man måste registrera sig i kassan före man går in och får sin medicin. Då måste man säga namn och personnummer.

Ronny och jag kom i mitten av kön.

Det blev Ronnys tur, han sa sitt personnummer och namn, Ronny Freij. Bakom honom står en ung kille, vi kan kalla honom Palle. Han tar Ronny åt sidan och frågar: "Säg inte att du och Lena har en son som heter Lenny Freij?". "Jo", säger Ronny. Jag går fram till både Ronny och Palle. Han berättar att han är från Uppsala och att han och vår son Lenny har gått i samma klass från årskurs ett till nian och att de hängt ihop på rasterna och har verkligen varit bästa kompisar.

Jag ringde till vår son och berättade detta. Och sen kom Palle hem till oss och fikade samma dag. Tänk vad världen är liten ibland. Fördelen är att vår son aldrig har missbrukat.

Lena Freij



Illustration av Lena Freij

SKÄMMAS

Stod där med muggen i handen helt ensam, kände mig vilse i pannkakakan utan tidningar.



Illustration av LO

Var tvungen att tigga ihop pengar till Lampolja åt Draken för annars får jag ingen värme i husvagnen. Jag är helt ensam för tillfället till torsdag så jag måste klara mig själv. Det var tio plusgrader inne i morse, ganska kallt när jag gick upp.

Gjorde mig en kaffe på Draken och tänkte jag måste fixa det här... Panikångesten trängde sig

på eller också är det PTSD... För något var det, jag är helt säker.

För när jag stod där utanför butiken, kom det en som gick in affären och kom ut igen. Tilläggs bör är att jag hatar att tigga pengar.

Han gav mig femtio kronor och sa:

– Följ med in så bjuder jag på en kaffe med bulle.

När vi står där vid kaffeautomaten tittar han på mig och säger:

– Man kan inte hjälpa att man är fattig, det är inget att skämmas för. Jag har också varit fattig.

Då kändes allt mycket bättre för mig och jag behövde inte skämmas mer den dagen.

Magdalena 407

DEN ÄNDLÖSA VÄGEN

Vissa folk springer å jagar massa grejer,
andra går på som påtända tjejer.
På jakt efter det ena som ska ge det andra.
Den ändlösa vägen en pundare vandrar.
Ta inget personligt det är ej dig jag klandrar.
Springer som hundar vad det är som larmar.
Självska jag snart ingå i klubben
amfetamin för sömnlösa kudden.
Fast immisar funkis, fast drar de gränsen
för nära för missbruk kan bli konsekvensen.
Men ubåt å tjack, finns det inga problem?
Det lyser grönt i deras system.
Medicin eller knark eller gissar de bara?
Om bara rökat blev lagligt
kunde deras skit vara...

#405

ETT LIV SÖKER ETT ANNAT

Marken som skälver under handen,
i solen flyter blodet lätt,
trumvirvlar och fåglars frihet,
ögonpar som möts och utan ord prisar
dagen.

Ny bebyggelse, moderna korallrevskomplex
med gångar och hålrum
ombildar stadens mönster,
speglar himlens tak.

Och i hissar av glas, främlingar
nöter varandra till mjuka konturer,
ett liv söker ett annat.

LO

DIGITAL UTSTÄLLNING

Den tänkande handen

H.M. KONUNGENS STIPENDIETÄVLING
FÖR UNGA TECKNARE

2023

VÅRUTSTÄLLNING
Kungligaslotten.se
22 APRIL – 22 JUNI



Kvinnofridslinjen är en stödtelefon
för dig som är utsatt för hot, våld
eller sexuella övergrepp.

Ingen fråga
är för liten

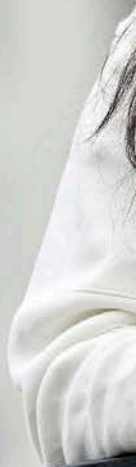


 020-50 50 50
Kvinnofridslinjen

VILL DU VETA MER? BESÖK GÄRNA KVINFOFRIDSLINJEN.SE

Kvinnofridslinjen drivs av Nationellt centrum för kvinnofrid vid Uppsala universitet
och Akademiska sjukhuset på uppdrag av regeringen.

INTE
BARA
SITT
NAMN





Hiphopartisten och konstnären Jelassi är redo att prata och skriva öppet och ärligt om att vara maskrosbarn. En förälders beroende, port 43, brusten tillit och sådant som hänt i Farsta. Men också hur hon fann den första vuxna person hon kunde prata med – producenten Nisj. Tillsammans med honom har hon skapat debutalbumet *Dom har bara gett mig ett namn*.

Text **Maria Hagström**

Foto **Magnus Sandberg**

Fatima Jelassi sprider ut necessärens innehåll på ett bord inne på kolgrillen i Farsta. Puderborstar, ögonskuggor och foundation, bredvid tallrikar med lamfärsspett och kebab. Tiden blev för tajt mellan två intervjuer. Hennes debutalbum är precis nysläppt och redan hyllat. "Jelassi är allt jag har saknat med svensk rap, ja, svensk popmusik." skriver Aftonbladets recensent Per Magnusson som förväntar sig att priserna ska skölja över henne.

– Det känns hur sjukt som helst, all respons jag har fått hittills. Vissa grejer har fått mig att gråta. Meddelanden från folk, recensioner som jag har läst om typ sjuttio gånger, säger Fatima Jelassi och skrattar, lägger ifrån sig sminkborsten och låter stora fläckar av foundation ligga kvar i delar av ansiktet medan hon pratar vidare.

"Dom har bara gett mig ett namn" är ett personligt konceptalbum om tillvaron som maskrosbarn och utmaningen att bryta ett socialt arv – hitta balans när den aldrig har funnits. Här finns rader om blodfläckar på hallmattan, oron för mamman, bönen till systemen. Men också om att "göra nånting av ingenting". Scener ur hennes liv. Det mesta har hänt här i Farsta.

– Jag har blandade känslor för Farsta, både bra och dåliga. Men Farsta kommer alltid vara speciellt, ligga nära hjärtat.

Fatima Jelassi

■ Född: 1998 i Farsta

■ Gjort: 2019 släppte Jelassi sin första ep "Port 43". Hon nominerades till två Grammisar 2020 och utsågs till framtidens artist på P3 Guldgalan 2021.

■ Aktuell: Med debutalbumet *Dom har bara gett mig ett namn* och spelar huvudrollen i SVT:s komediserie *Från trakten*.



"Farsta kommer alltid vara speciellt, ligga nära hjärtat."

Albumet var egentligen tänkt att släppas för två år sedan, men livet kom emellan.

– Jag var tvungen att ta tag i saker i livet. Grejer händer, måendet förvärrades, man börjar tänka i andra banor, tappar balansen, försöker hitta den.

Hon pausade albumet, gick till en psykolog och gjorde en ADHD-utredning.

– Det fanns så många tecken. Jag kan inte hålla mina tankar i styr, de går jättesnabbt. Jag kan inte passa tider och mitt rum... du ska se hur stökigt det är. Och det är saker jag påbörjar, saker jag inte avslutar.

Hon berättar att hennes mamma däremot inte alls trodde att dottern hade ADHD, för hemma hade hon alltid varit "den lugna". Men utredningen visade på ADHD och Aspergers syndrom.

Var det bra att få diagnoserna?

– Hundra procent. Jag lärde känna mig själv bättre och fattade vissa saker. Det har hjälpt mig att komma fram till insikter jag behövde.

Att albumet fick ta tid var det bästa som kunde hända, tycker hon.

– Där jag för några år sen bara skrapade på ytan vågar jag nu gå in i fullt ut.

Hon mår bättre och säger att hon också är mer redo att prata om sin musik och sina texter i dag än när hon 2019 släppte sin ep *Port 43*, döpt efter porten i Farsta som hon bott i.

– Jag har alltid kunnat prata i min musik och jag trodde då att jag vara redo för intervjuer och följdfrågor, men jag var inte det. Jag var mitt i mitt trauma. Jag satt i intervjuer och kände: "du ska inte fråga de här frågorna, det är bara jag som får ställa dem". Jag var inte redo. Men egentligen har jag ju ingen skyldighet att förklara min konst.

Men nu vill hon det.

– Jag har väl blivit äldre och kommit fram till nån "conclusion" om att jag kan prata om saker, men jag kan ►►►





Port 43 i var utgångspunkten i ep:n med samma namn, men återkommer även på debutalbumet. Här hade mamman en träningslägenhet via socialtjänsten och det var Fatima Jelassis hem under fyra-fem år under tonåren – tills mamman vräktes.

också välja på vilket sätt jag gör det. I slutet av dagen är det jag som berättar till den punkt jag vill. Det är min historia.

Albumet är personligt och ärligt. Hon skriver bland annat om mammans beroende.

– Jag är inte här för att nån ska tycka synd om mig, men när jag var yngre hade jag velat att nån pratade om att vara maskrosbarn, för att känna mig mindre ensam. Bara de här dagarna sedan albumet släpptes är det så mycket folk som har skrivit och tackat. Ingen av oss har valt det här. Du väljer inte vilket hem du kommer att växa upp i.

Hon tycker att det finns en slags gemenskap i att vara maskrosbarn, på ett sorgset sätt.

– Det är fett tragiskt att folk ska behöva gå igenom det, att folk är maskrosbarn överhuvudtaget. Ett maskrosbarn föds i dag, ett maskrosbarn dör i dag. Det går i generationer. Det är en gemenskap i ett sorgset rum.

*"Fick ett brev från en maskros-tant
hon sa fortsätt simma tills du hittar land
Bara fortsätt simma, håll hårt i min hand
Vi e inte lika gamla, men har sett samma kamp"*

Det finns positiva grejer också, tycker hon, som att man blir en människokännare och växer upp och mognar tidigt.

– Det negativa är att man tappar tillit till så mycket runtomkring en. Speciellt när jag själv var yngre, bara samtalen jag haft med soc. Det kändes som att de sket i en. Det har kommit orosanmälningar, som minderårig har jag

också ringt in och klagat och jag har kontaktat polisen flera gånger. De antecknar, "vi hör av oss", de skickar brev, men följde inte upp på riktigt.

När hon var 17-18 år blev hennes mamma vräkt från träningslägenheten de bodde i. Fatima Jelassi kontaktade socialtjänsten och bad om ett boende.

– De sa att jag fick leta själv och sen höra av mig när jag hade hittat en. "Var ska jag sova så länge", undrade jag. "Du har väl nån kompis du kan sova hos".

Var tog du vägen den gången?

– Jag och min syster lyckades hitta en lägenhet i andra hand. Soc hjälpte med hyran. Sen flyttade vi runt, hittade nån lägenhet lite här och där i Stockholm.

Vi lämnar kolgrillen och tar en gångväg bort från Farsta centrum. I dikena står maskrosor i blom och under en liten viadukt nämner Fatima Jelassi att några rader i en av hennes låtar kommer därifrån.

"Hade abiat, stod på backen hällde ut

Det var sjukt, hade aldrig sett, det var min debut

Brorsan tänkte beckna skiten, men hans tålmod tog slut!

Så han spola sina påsar dagen innan LVU"

Vi går vidare in på vägen hon bott på. Trevåningshus där port 43 är omgärdad av kornblå plattor. En kille kommer ut genom dörren. "Sho, allt bra? Får jag låna toan?". Fatima

”Pappa förklarade att min mamma har drogproblem. Jag hade sett saker hemma men hade inte fattat.”

Jelassi försvinner in en stund till sin före detta granne. Här bodde hon fyra-fem år av sina tonår, strax efter att hon kom hem från Tunisien.

Fatima Jelassi var nio år när hon, systemen och pappan skulle åka på en två veckor lång semester till farmor och farfar. Under de veckorna skulle hennes mamma ”ta tag i sig själv” och bli ren. Sedan skulle de hem igen.

– Men det var inte min pappas plan. Pappa förklarade att min mamma har drogproblem. Jag hade sett saker hemma men hade inte fattat. Och det var inte nåt som märkts utåt - hon hade ju jobb och rent hemma. Även om mina föräldrar skilde sig när jag var liten var jag och min pappa så här nära, säger hon och visar med två korsande fingrar.

– Jag trodde på allt han sa. Han sa: ”om vi åker tillbaka kommer soc att ta er”. Då ville jag inte åka hem, men min syster ville det.

Två veckorna blev tre månader och så vaknade systrarna en morgon och pappan var inte längre där.

– Han har åkt tillbaka till Sverige. Han sa sen att han skulle fixa med advokatgrejer och lösa allt med mamma som hade vårdnaden. Jag visste inte vad jag skulle tro. Mamma sa en sak, pappa sa en sak, farmor sa en sak. Jag tvekar än i dag, alla berättar olika historier.

Systrarna började skolan i Tunisien och bodde med farmor och farfar. Pappan kom på besök någon gång om året. Efter fem år åkte hon till Sverige med sin farmor. Hon hade bara träffat sin mamma två gånger under de här åren och minns första mötet ”som om det var igår”.

– Det var på torget i Bredäng. Det var en chock, som att träffa en främling men ändå inte. Jag var med henne i tre dagar

och kände igen henne mer och mer och ville stanna i Sverige.

Fatima Jelassi säger att hon tidigt accepterade sin situation. När hon var liten kunde hon i jobbiga situationer låsa in sig på toaletten och ställa sig framför spegeln och prata med sig själv. Det är det som är utgångspunkten för albumet och dess titel ”Dom har bara gett mig ett namn”.

– Det var som att jag, mitt skal, pratade med mitt inre jag. Vem är du? Vem är Fatima? Dom har bara gett dig det här namnet, men du är mycket mer än så. Du väljer själv vad du vill göra av det, vem du ska vara.

Hon säger att hon ofta har vänt sig inåt, istället för att prata med andra.

– Jag hade inget intresse av att folk skulle veta vad jag gick hem till. Alla har väl sina egna problem och det här var mitt, det skulle jag handskas med själv. Jag hade inte nån äldre som jag kunde prata med.

Tills hon träffade Nisj.

Fatima Jelassi började hänga i producenten Nils ”Nisj” Svennem-Lundbergs studio när hon var 18 år. Hon brukade knacka på och om han inte jobbade kunde de sitta och prata om livet.

– Sakta med säkert började jag öppna upp mig mer och mer. Det betydde mycket att som ung bli bekräftad av en som var äldre, att få höra från en vuxen: ”Jag hör dig, jag ser dig”. Det var som att jag fick se saker med nya ögon. Vissa saker som var fucked up hade jag normaliserat men insåg då att det inte var normalt.

Hon gick inte till studion för att hon ville hålla på med musik.

På den tiden visste hon bara att hon ville göra något kreativt. Men musik och hiphop har funnits med sedan hon var liten. Första gången hon minns att hon hörde en hiphop-låt var 2006. Hon stod i köket i Farsta strand och på radion spelades ”Glassigt” med Mange Schmidt. ”Vad är det här?!” Hon bad sin mamma säga till när den spelades på radion igen. Varje gång ropade mamman och dottern kom springande.

Hennes storebror brände skivor till henne med låtar av bland annat Petter och Eminem.

– Det kom också en film som hette ”Förortsungar”, som jag dog för. Det var ungar som rappade. Jag var jättefascinerad.

När hon sedan bodde i Tunisien hade hon en granne som var snabb på att skriva.

– När det gick vissa låtar på radion, eller om vi gick till ett internetcafe, så skrev hon av lyrics och gav till mig. Jag satt hemma och övade.

I tonåren var det intresset för kläder som fick främsta fokus. Men hon menar att musik och kläder hänger ihop, går hand i hand. När hon började gymnasiet startade ►►

Mellanmål (vila i frid kewin <3)

■ **Låten ”Mellanmål” handlar om Fatima Jelassis första vän Kewin. De träffades när de var fyra år.**

■ **”Han var min allra första bästa vän. Jag var inte sån som hade fem vänner, jag hade en, som jag var med hela tiden. Han var den vännen. Vi kunde leka i tystnad och hade skitroligt. När vi var sex år, i december 2004, åkte hans familj till Thailand och tsunamin kom.”**

■ **”Jag har tänkt på honom i perioder och ibland kan han dyka upp i drömmar. Det var ju länge sen men jag minns honom verkligen. Jag tror aldrig man glömmer sin första bästa vän.”**

Fatima Jelassi skriver om sitt liv och tillvaron som maskrosbarn, men det finns vissa dörrar hon har öppnat och stängt lika snabbt. Det finns mycket som förmodligen aldrig kommer att hamna på en skiva. "Det kanske får bli till annan konst."



A person with long dark hair, wearing a white long-sleeved shirt, is seen from the side, looking towards a dense, lush green forest. The background is filled with various shades of green foliage, creating a soft, natural setting. The text is overlaid on the right side of the image.

*”Ett maskrosbarn föds i dag,
ett maskrosbarn dör i dag. Det
går i generationer. Det är en
gemenskap i ett sorgset rum.”*

Om att bo på Lidingö

■ I dag bor Fatima Jelassi på Lidingö med sin pappa, hans fru och två syskon. I juni flyttar hon till en lägenhet, men bara någon minut därifrån.

■ "Svårt att säga om jag trivs på Lidingö, jag är bara hemma och det är tio meter till ICA. Annars åker jag därifrån. Men jag märker en skillnad på hur folk bemöter en. Första veckan jag bodde där var det nån som ringde polisen för att jag satt utanför porten med min killkompis i en bil och lyssnade på musik. Hon la ut registreringsnumret i en grupp på Facebook. Hon sa att de haft så mycket stölder: 'Vad gör ni här?' 'Jag bor här', sa jag, men hon trodde mig inte först."

hon ett klädmärke med två killkompisar.

– Det gick skitbra och jag började lära känna kreativa människor inne i stan. Det var en helt ny värld. Jag visste knappt att den världen existerade. Från att tugga i en skola i Farsta strand till att vara på nåt event på ett lyxigt hotell.

Hennes mål var att "connecta" med så många som möjligt, för det är alltid bra att känna folk när man vill göra något. När hiphopartister från USA spelade i Stockholm var målet att få dem att sätta på sig något från hennes klädmärke. Ofta hamnade hon backstage.

Hur lyckades du med det?

– Första gången jag gjorde det var innan mitt klädmärke. Jag var 15 år. Wiz Khalifa spelade på Fryshuset och jag ville verkligen gå på konserten men hade inga pengar. Jag ställde mig utanför deras turnébuss och hoppades på att det skulle komma nån snäll i deras crew.

Det gick folk in och ut men ingen ville prata med henne. Hon stod kvar länge i regnet. Till slut kom det en kille med en tallrik i handen på väg till turnébussen. "Excuse me", sa hon. "Wait a second", sa han och gick in.

– Jag trodde inte att han skulle komma tillbaka, men han kom ut och skrev upp mig på gästlistan. Det stod två tjejer bredvid mig som jag inte pratat med. Jag frågade vad de hette och sa: "skriv upp dem också". Sen blev de mina vänner och i dag har vi jobbat med varandra. Vi kom in, såg spelningen, jag grät och vi fick komma backstage. Jag tänkte: "shit är det så enkelt? Det kan jag göra igen".

Det gjorde hon också och den första artist hon fick att bära något från klädmärket var Tory Lanez.

– Jag försökte ställa mig längst fram för att kasta upp nåt på scenen, men lyckades inte. När vi skulle hem hade jag två kepsar i ryggsäcken. Vi började prata med en kille som stod i ett hörn och rökte. Han var Tory Lanez dj. Jag berättade att jag

"Jag började lära känna kreativa människor inne i stan. Det var en helt ny värld."



var 16 år och hade ett klädmärke och bad honom ge kepsarna till Tory Lanez. Han sa: "du kan ge dem till honom själv".

Kepsen hamnade på hiphopartistens huvud och resten av hans crew ville också ha.

– Jag ringde min kompis och väckte honom mitt i natten: "du måste möta mig och ta med fler kepsar! Nu!".

Fatima Jelassi pratar i högt tempo när hon berättar, men pausar plötsligt.

– Om jag ska dra upp allt det här kan jag prata skitlänge.

Vi har ingen brådska och hon berättar om när Tory Lanez postade en bild på Instagram klädd i en tröja som hon hade köpt blank och skrivit en massa på. Hon berättar om fler artister som fotats bärandes kepsarna och hur det ena ledde till det andra och hon hängde i stockholmsstudios och en dag blev ombedd att rappa en vers på Black Mooses låt "20 lax", med Ozzy och Michel Dida.

– Jag hade aldrig rappat för nån. Jag skrev inte heller rapp då, jag skrev dikter för mig själv som jag inte visade för nån.

Hon gick in på toan, sköljde ansiktet med kallt vatten och tittade sig i spegeln. Ska hon, ska hon inte? Kör bara.



Hon spelade in versen och det blev fin respons.

– Men det var först när jag gjorde min ep som jag såg vad jag kunde göra. Jag ser mig inte som hiphopartist, jag är konstnär. På engelska är ordet artist. Men på svenska är artist och konstnär olika saker, det tycker jag är lite konstigt. Jag är en konstnär, det är konst.

Hon säger att debutalbumet – texterna, musiken, soundet – har vuxit fram naturligt och organiskt.

– Jag gillar när album är ett koncept och det ska finnas en röd tråd mellan låtarna. Många grejer kommer jag på i stunden, jag hör dem medan jag skriver.

Låten "Farstazutten/sommarrushen", till exempel, där låter det som att du har spelat in ett häng med vänner och att det bara råkade bli en låt. Hur gick det till?

– Vi stod i studion, la en mick i mitten och sa att nu låtsas vi gå in på en toalett tillsammans, sådär som man kan göra, och så var det bara att det utspelade sig - det kom naturligt.

Hennes kreativa sida har hon fått från sin mamma.

– Hundra procent. Hon älskar att pyssla. Allt hon har hemma, alla tavlor, det har hon gjort själv. Hon skriver dikter sida efter sida.

Mamman är stolt över henne. Hon är också okej med att

dottern skriver och berättar offentligt. Fatima Jelassi säger att hon har en jättebra relation med båda sina föräldrar i dag. Pappan har hon också bott hos nu på slutet, men det ska bli skönt att flytta till en egen lägenhet 1 juni.

– Det är svårt, men jag försöker förstå mig på min mammas missbruk på samma sätt som en sjukdom. Det kan gå fram och tillbaka, vissa perioder är enklare än andra och vissa är sämre. Lite upp och ner. Jag hoppas och ber att det inte blir värre, men jag vet aldrig. Det är nåt jag har fått acceptera och lära mig med tiden.

Texterna om att möta sitt förflutna men också om att blicka framåt, har många gånger vuxit fram ur samtalen hon har med Nisj, som har producerat albumet. De jobbar tajt och skapar mycket tillsammans. Hon tycker att musikskrivandet är en slags terapi.

– Ja, hundra procent. Man skriver ju av sig. Vissa grejer kommer upp, nåt börjar man se på ett annat sätt, nåt annat börjar man acceptera. När jag hör mig själv, eller ser saker jag skriver ut i ord, då händer nåt. Vissa saker börjar jag reflektera över mer, vissa saker kommer jag över. ■

Albumet är också lekfullt. På "Farstazutten/sommarrushen" ville hon gestalta en scen, hur vänner skapar bubblor tillsammans, och även om de är destruktiva så upplevs de som livsnödvändiga. "Jag ville också gestalta hur min generation inte har tålamodet att ta in konst som kräver reflektion, vi vänder oss hellre till snabba ruscher."

KVALITETSKATASTROF

Det rinner som floder och inget det stoppar,
varken horse, fentanyl eller hederliga roppar.
Kvalitetskatastrof på bra mycket i världen
så jag vässar min tunga å spottar sen svärden.
Gud sa å det blev
likt vi skapar med orden.
Be oljan att brinna å se till håll dig smord len.
Lev fram till döden,
var som glöden på löden.
Men över allt vatten skall bröden.

#405



Illustration av Lena Freij

ÖPPNA KORT

Det är öppna kort och ett offrat liv,
å tid går fort så vi tar dubbla kliv.
Vi siktar bra Kronos, men Kairos regerar.
Å allt som kommer är helgarderat,
är kapten på båten... Vi får mycket seglat..
Tyngden på stängen den ökar med tiden
och skit faller neråt är du redo för striden?
Här är allt lugnt det är kärlek och siden,
behöver ej kulor finns haschmagasin len.
Men tro för den saken inte att jag går naken,
men behöver ej vapen för att ta dig i baken.
Inget lallanderi du vet jag är en rak en,
å alla här vet jag är torsk efter draken...
Men inget knas nu, åker ubåt mot graven
rullar upp granen sen river vi haken,
som Tomahawk-missiler går vi rätt genom taken...
finns inget mera vi kan säga om saken.
Även om bängen snodde min kåda
finns tusentals andra som har mer än en låda.
Så när tullen och svinen snor medicinen,
är det brott, överdoser som stiger med liken.
För Sverige har fastnat i strafftänk å krig, men
inget blir bättre, nation efterbliven.
Å gå inte på det blir bättre med tiden,
alla sminkade ansikten är helt förvriden.
Så emigration kryper närmare tiden.
Danmark i sikte, språket blir si den.
Men behöver assist tyvärr svår/olaglig.
Precis som föraktet mot hjälp är beklagligt.

#405

SEMESTER

Det är faktiskt ganska skönt
att vara för sig själv ibland,
kunna göra sina egna dagar
till sig själv.
Gå upp när man vill, ingen
som väcker en hela tiden så
sönnen blir sönderhackad för
det finns en rätta på två ben
som inte kan ge fan i osten på
nätterna.
Jävla gnagare. Ingen som
stressar en – måste göra
det och detta hela tiden.
Kanoners hålla i takt pinnen
helt ensam.
Göra maten precis som jag
vill ha den.
Ligga på vilken sida jag vill
och utan att någon flåsar kall
luft i nacken på en.
Få lite distans, hinna tänka
utan att någon som stör en
hela tiden, skönt med tystnad.
Vara så länge man vill i solen.
äta en glassbåt.
Bara vara sig själv. Tänk
vad en mamma är bra att ha,
förutom för mig för jag har
ingen.

Magdalena 407

ROR PÅ YTAN

Gräver med tåspetsen i sand,
störande grusbilar som väsnas
men cykeln rullar lätt
och vinden blåser håret
luftigt.
Förvåningen över ljusets intåg
berusar,
som att vakna ur en mörk dröm
och gråten ligger tät under skinnet,
det bildas en sjö inombords och
någonstans på ytan ror jag.
Än är jorden fuktig och kall.

LO

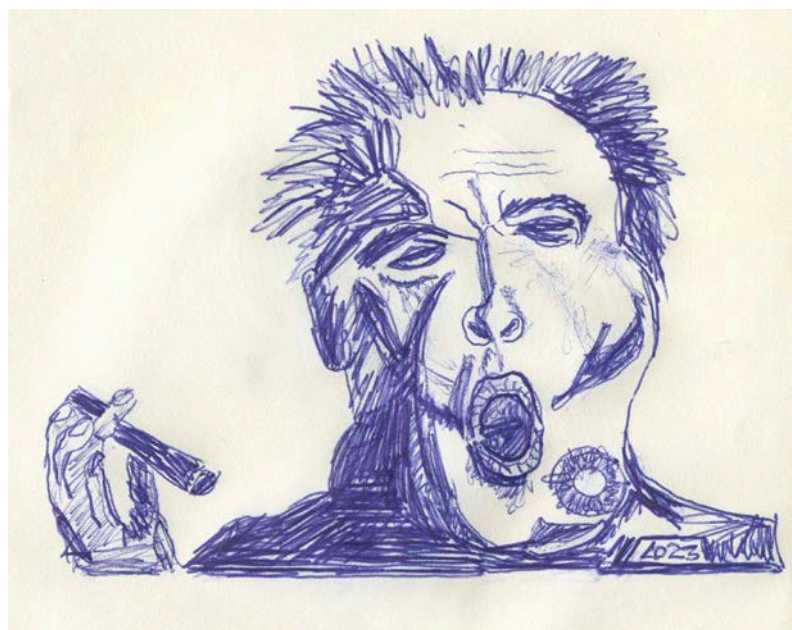


Illustration av LO

- DU HITTAR DINA FAVORIT-BAJENPRYLAR HOS INTERSPORT!

CTM BAJEN W 23
MATCHTRÖJA DAM

BANDERA BAJEN
FZ W JACKET

**BAJEN LIRAR CUPFINAL
DEN 6 JUNI! KOM TILL
TELE2 ARENA!**

6 JUNI 15.00 HAMMARBY-BK HÄCKEN



**HAMMARBY
FOTBOLL**

CRAFT

FOTO: PETER JONSSON

A photograph of a pigeon perched on a wooden perch inside a wire cage. The pigeon is facing left, with its wings slightly spread. The cage is made of metal wire, and the background is a light-colored wall. A circular light fixture is visible on the ceiling.

VÄRDEFULLA VINGAR

Han ger inte sina brevduvor namn, då blir det för personligt och ledsamt om de försvinner. Nille Perera är ordförande i Stockholms Brevduveklubb och tränar just nu sina duvor två gånger om dagen. I juni är det dags för den prestigefyllda tävlingen Silverduvan.

Text **Gerd Eriksson**
Foto **Magnus Sandberg**





Dimitar Rizev säger att säsongen för brevduvor är kort i Sverige. Det måste vara åtta plusgrader för att en duva ska få tävla.

Len solig glänta ett stenkast från Glömstavägen i Huddinge har Nille Perera sina duvslag. På samma plats har också den lite äldre Dimitar Rizev sina. De delar intresse, men är med i olika föreningar och har olika ambition.

Dimitar Rizev tävlar inte längre med sina duvor.

Tävlings säsongen började i maj och pågår till augusti och Nille Perera är hos sina duvor morgon och kväll. Det vita trähuset är ett så kallat tävlingsslag, där bor duvorna som tävlar. Och i en ombyggd container med bra utsikt bor avelsduvorna.

Deras bon har färgglada dörrar i gult, grönt, rött och blått. Totalt har han 120 duvor, 36 av dem tävlar.

Tvårs över grusplanen finns en sittgrupp med bord och soffor av lastpallar, en grill och till och med en rök.

– Jag har byggt allt själv. Här grillar vi tillsammans i Stockholms Brevduveklubb efter

**”EN BRA BREVDUVA
SKA HA FLÅS OCH
STYRKA. VARA
SOM EN MUSKEL,
MEN TUNN SOM ETT
PAPPER.”**

att vi packat våra duvor när de ska till tävling. Eller har möten. Det är också en härlig plats för familjen som brukar komma hit och hänga under somrarna.

Med en speciell vissling kallar Nille på tävlingsduvorna som flyger ut och samlas i en formation på himlen – ”svosch, svosch” låter det när de sveper förbi.

En brevduva kan flyga upp till 120 kilometer i timmen om det är bra vind. De flyger inte rakt i luften utan upp och ner och på olika höjd beroende på vindarna.

Det tar en brevduva ungefär fem timmar att flyga från Sundsvall till Stockholm.

– Jag tränar duvorna en till två timmar varje dag för att de ska få så bra kondition som möjligt. Kör dem en eller två mil bort och släpper dem. En bra brevduva ska ha flås och styrka. Vara som en muskel, men tunn som ett papper.

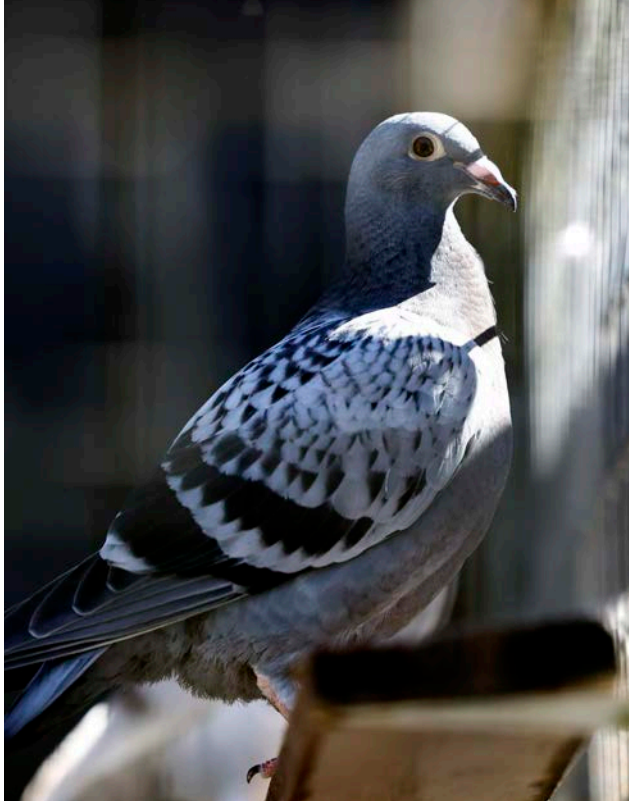
Han lyfter upp en lång vit pinne i luften med en svart plastpåse fäst i ena änden när han vill att duvorna ska flyga in om de är i

Nille Pereras duvslag är de två vita och de andra Dimitar Risevs.

En fullvuxen brevduva väger mellan 500 och 800 gram.



Färgen på ringen visar vilket år duvan är född. Det var gråvitt 2007, 2012 och 2020. De som föds i år får gröna ringar.



närheten. De är völdresserade och kommer efter om stund. Nille och hans duvor har varit med i både reklam- och spelfilmer.

– Senast var det i Djursholm. En skurk skulle springa in i en kyrka och när han öppnade dörren skulle en massa duvor flyga upp samtidigt. Då stod jag vid sidan om och ordnade med det.

Det finns kort-, medel- och långdistansduvor.

Alla som flyger över 50 mil räknas som långdistansare. De flesta av Nille Pereras duvor är medeldistansare.

Tävlingen Silverduvan är 30 mil och duvorna startar från olika platser beroende på var ”hem” är. Hans duvor ska starta från en plats i Härjedalen som råkar heta Duvberget. Eftersom det är en SM-tävling ordnar Svenska Brevduveförbundet chaufförer som skjutsar duvorna till platsen och släpper dem.

Snabbast hem på bästa tid vinner och det är på sekunden räknat.

Nille Perera tror att 500 till 600 duvor kommer att vara med och tävla. Alla tävlande får ha med 25 duvor var, men det är bara tiden från de två första som räknas.

– Det är en lång och nervös väntan sen på att se de första duvorna. Några entusiaster från Åkersberga brukar ringa och säga när duvorna flugit förbi där, då vet jag att de snart är i Huddinge.

Alla brevduvor är ringmärkta med land, klubbtilhörighet, eget id-nummer och födelseår. Speciella klockor är synkade i ett onlinesystem för att ingen ska kunna fuska med tiden när det är tävling.

– När duvorna kommer tillbaka hit registrerar en platta vid tävlingsslagets ingångar exakta tiden. Jag brukar sätta en duva på voljären utanför så att de lätt ser på håll var de ska flyga in. Det kan göra att de tjänar in några sekunder.

Ibland kommer alla brevduvor som startade hem, men det finns många rovfåglar och andra faror på vägen. Nille berättar att man måste vara beredd på att tappa ett par duvor under en tävling. Ibland kan det vara så många som hälften. Duvorna kan hamna ur kurs. Det kan bero på dåligt väder med extremt hårda vindar, att de är åska med elektricitet i luften eller att de flugit emot en elledning och skadat sig.

En brevduva är avlad på att flyga till platsen där den är uppfödd.

Därför är aveln en viktig del av sporten. De duvorna tävlar inte, utan bidrar med sin goda stamtavla. Avelsduvorna hos Nille kommer från både Belgien, Holland och Tyskland. Dyraste duvan kostade honom 60 000 kronor, det är mamman till brevduvan som vann förra årets Silverduva.

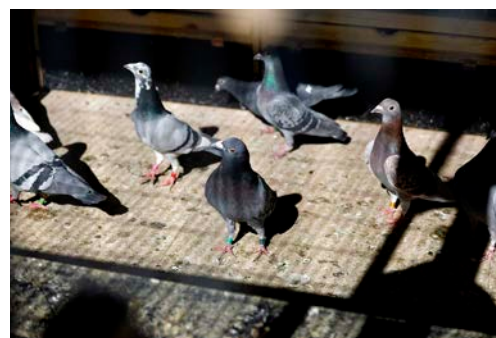
– Det är ändå inga priser jämfört med ►►►

Värdefulla vingar



Nille Pereras med en skål blivande tävlingsduvor som är två veckor gamla.

Korn, vete, majs, ärtor och bönor är en stor del i kostcirkeln för en brevduva.



hur det är i utomlands. Där kan den som vill ha en bra duva med fin stamtavla få betala tio miljoner. Det beror på att det är helt andra prispengar.

Att brevduvor användes i både första och andra världskriget är ingen hemlighet. De flög in till burar bakom frontlinjen med kodade meddelanden runt benet. Vissa av de mest kända duvorna har belönats med krigsmedaljer för sina insatser.

Även svenska armén använde sig av duvor. I Signalregementet S1 vid Frösunda fanns ett stationärt duvslag. Och Signalregementet byggde också rörliga duvslag ovanpå släpkärror som flyttades runt var fjortonde dag mellan olika platser på Järvafältet. Duvorna fick träna vartefter för att hitta hem från nya destinationer. 1948 avvecklade S1 sitt duvslag.

Det är noga med kosten för en brevduva. Tävlingsduvorna behöver mycket energi i

form av olika proteiner och avelsduvorna mer fett. I matförrådet hos Nille står en hel rad med säckar och olika foderblandningar, han har ett matningsschema på väggen. Och med jämna mellanrum skickar han duvornas avföring på analys till Tyskland för att se att de inte fått någon smitta.

– Det kan vara förödande att få in smitta i ett duvslag. Förkylningar och drag kan också göra duvorna sjuka.

Både Nille Perera och Dimitar Rizev är rädda för att få in duvor utifrån.

Men ibland kan en brevduva som blir trött på hemvägen slå sig ner hos stadsduvorna och hänga med dem så länge det finns mat. Det händer också att stadsduvorna flyger med till duvslaget, men då måste de avlivas eftersom de kan föra med sig smitta. Dessutom är brevduvor och stadsduvor olika raser.

I både avelsslaget och tävlingslaget finns det keramikfat med mjuk stoppning. I ett

av dem ligger ungar som bara är två veckor gamla. Näbbarna är stora och klumpiga och fjunen som är mer som gula strån står rakt upp.

– En duva ringmärks när den är ungefär en vecka och kan börja träna när den är 35 till 40 dagar. Genom ringmärkningen vet man var duvan hör hemma och det gör det också lätt för andra att se hur det går för den i olika tävlingar.

Nille Perera är ordförande i Stockholms brevduveklubb.

Det är Sveriges äldsta brevduveklubb och startades 1911. Klubben hade tidigare sitt duvslag på Bellevuehöjden, nära Paschens malmgård, men det var innan Nille kom in i bilden.

Hans intressen för duvor har han sin pappa att tacka för, han hade brevduvor. Pappan



”OMRÅDET HÄR ÄR EGENTLIGEN ORMVRÅKENS REVIR. DEN HJÄL- PER OSS ATT JAGA BORT DUVHÖKEN.”

finns inte med längre, men han är övertygad om att pappan skulle varit glad om han fick se hans duvslag.

Dimitar Rizev och Nille Perera hyr mark av Huddinge kommun på ettårsbasis och de bor i närheten själva. Men det är en kommun där det byggs mycket och båda är oroliga för att de på sikt kanske inte får vara kvar.

Vilket är särskilt problematiskt i en sport som deras.

– Brevduvor som är präglade på sin hemvist kan man inte flytta på hur som helst, säger Nille Perera.

Duvhöken har inte sitt namn för inte. Frammot sjutiden på kvällen börjar en duvhök att cirkla runt ovanför gläntan i Glömsta. Nille Perera och Dimitar Rizev tjoar för att skrämma den. Och när duvorna upptäcker

OM DU HITTAR EN BREVDUVA:

Ge duvan rent vatten i en liten skål.

Ge duvan mat. Den äter alla slags torkade sädeslag, korn, vete, majs, ärtor, bönor och fågelfrö. Hemma i köket har man kanske risgryn (okokt), havregryn eller torra gula ärtor, vilket duger bra.

Ger inte duvan sig av igen under dagen, försök att fånga den.

Placera gärna den trötta duvan i en stängd bur eller papplåda några dagar så att ingen katt eller rovdjur kommer åt att göra den illa.

Läs av fotringen som duvan har runt högra benet.

Exempel på en svensk brevduva kan vara: S 88-02-432, där S står för Sverige, 88 betecknar klubb, 02 är årtalet (detta står vanligen på tvären), 432 är ett följenummer, med vilket man kan utläsa ägaren i vårt register.

Om det är långt till någon förening, är vi tacksamma om duvan får stanna några dagar, äta upp sig och vila och bli släppt igen när den ser pigg ut.

Släpp duvan på morgonen vid fint väder, då har den bäst förutsättningar att flyga hem. Man får aldrig stänga inne en brevduva någon längre tid, eftersom den är en annan persons egendom. Det är alltid någon som äger en ringmärkt brevduva.

Om du hittar en död brevduva, läs av den fasta fotringen och meddela någon i Svenska Brevduveförbundet.

Källa: Svenska Brevduveförbundet

den flyger de in med raketfart. Sedan kommer ormvråken.

– Området här är egentligen ormvråkens revir, så den hjälper oss att jaga bort duvhöken. Och ormvråken är inte intresserad av duvorna, säger Dimitar Rizev.

Han går in och hämtar sin äldsta duva för att visa oss, den är född 2007 och nästan alldeles vit. Till skillnad från Nille Perera har han gett några av sina duvor namn.

– Den här duvan har samma namn som min dotter, den heter Isabelle. ■

Fotnot: Den 10 juni är det dags för Silverduvan, då ska Nille Pereras duvor köras 30 mil bort för att flyga hem till Huddinge. Förutom äran vinner segrare en egen pokal och en vandringspokal.

Hemlöshet. Socialtjänsten är en av landets största hyresvärdar. Boendeinsatser ökar, men hjälpen skiljer mellan kommuner.

SOCIALTJÄNSTEN HAR blivit en av Sveriges största hyresvärdar. Boendeinsatser för människor i hemlöshet har fördubblats de senaste femton åren. Men hur de ser ut beror på vilken kommun en person söker hjälp i.

– De har blivit en vanligare lösning att socialtjänsten hyr av allmännyttan och i sin tur hyr ut till personer i hemlöshet, säger Matti Wirehag, forskare i socialt arbete vid Göteborgs universitet, som i flera studier har tittat på hemlöshetarbetet mellan åren 2011-2019.

Han påpekar att förändringen har skett parallellt med

att allmännyttan höjt kraven på blivande hyresgäster.

– Det handlar om riskminimering för bostadsbolagen. Allmännyttan vill hjälpa till men så riskfritt som möjligt. Det är en utveckling över tid, säger han.



Matti Wirehag

I hans senaste avhandling har han jämfört kommuners hantering av hemlöshet.

– Det finns ingen statlig styrning, inga gemensamma direktiv för hur arbetet ska se ut eller gå till, vilka som ska erbjudas hjälp och vad den innebär.

Socialtjänstlagen och riktlinjer finns, men det är upp till varje kommun att organisera sina

insatser. Det innebär att arbetet kan se väldigt olika ut.

Villkoren i kontrakten som socialtjänsten erbjuder kan variera, till exempel kan det i vissa kommuner handla om en uppsägningstid på 24 timmar, medan det i andra kommuner rör sig om en månad eller längre.

– Är det rimligt att det skiljer så mycket och vad gör det med tryggheten? Om man bor åtta år i en lägenhet och det är 24 timmars uppsägning – det är en svår situation, säger Matti Wirehag.

Han har också sett att antal aktörer som jobbar med insatserna ökar.

– Det är en växande skara

privata aktörer. Det handlar om rent privata bolag men också ideella organisationer som startar företag för boendeinsatser. Antalet aktörer som är privata är lite över 50 procent.

Skiljer Stockholm ut sig?

– Framförallt när det gäller allt fler aktörer. Det finns också privata aktörer som blir mellanhänder. De hyr av fastighetsägare och socialtjänsten köper boendetjänster av dem.

Är privata aktörer en nackdel?

– Det finns potentiella risker. Man har tidigare sett att privata HVB-hem har längre placeringar, men vi vet ännu inte om det är så inom hemlöshetsområdet. Det tittar jag bland annat på i en studie som inte är klar än.

En annan slutsats han har gjort är att socialtjänstens uppdrag att ordna med boende inte riktar sig till alla människor i hemlöshet. Det är främst människor med missbruk, psykisk ohälsa och omfattande

”Om man bor åtta år i en lägenhet och det är 24 timmars uppsägning. Vad gör det med tryggheten?”



Höjda krav från allmännyttan har lett till att socialtjänsten hyr ut till personer i hemlöshet.

SHUTTERSTOCK

skulder som får hjälp. Gränsdragningen kan se olika ut i olika kommuner.

– Det finns en dold hemlöshet med papperslösa människor och personer från andra europeiska länder. De saknar ofta möjlighet att få hjälp. Det är en politisk diskussion: vad har socialtjänsten för skyldighet gentemot mänskliga rättigheter på lokal nivå? Olika kommuner har olika uppfattning.

Han påpekar att socialtjänstlagen sätter en miniminivå för vilka som ska få hjälp.

– Det finns ett golv men inte ett tak. Det hindrar inte att hjälpa andra. Storstadsregioner har ökad belastning och det kan påverka hur strikt man tolkar vem man ska hjälpa. De kan utveckla mer specifik hjälp, kanske startar ett boende för en viss grupp av människor avskilt från andra insatser. Det är en gråzon, man hjälper tillfälligt, men på ett sätt som inte ändrar praxis.

Även människor som lever i så kallad strukturell hemlöshet kan

stå utan insatser. Det handlar om personer som saknar ekonomisk möjlighet att ta sig in på vanliga bostadsmarknaden.

– Det finns en stor grupp människor som varken platsar i socialtjänstens ramar och som inte heller får kontrakt via allmännyttan.

Matti Wirehag vill se en diskussion om sociala kontrakt.

– Jag tror att det är i detaljerna det sitter om man ska jobba med till exempel sociala kontrakt, att det är viktigt att göra detaljerade strategier om man vill öka tryggheten för de som får insatserna. ■

FAKTA

■ 2011 bodde cirka 13 000 personer i en långsiktig boendelösning förmedlad via socialtjänsten. År 2021 hade den siffran ökat till 20 000 personer.

■ Av de 1,8 miljoner hyreskontrakt som finns på den svenska bostadsmarknaden hanteras cirka 1,5 procent i dag av socialtjänsten.

"Det känns som att de bestämmer över mig"

Jan Wallin har haft socialtjänsten som hyresvärd fler gånger och i olika boendemodeller: träningslägenhet, försökslägenhet och nu Bostad först. Socialtjänsten har i sin tur hyrt lägenheterna av allmännyttans bostadsbolag.

– De sa att jag skulle ta över förstahandkontraktet efter ett halvår, men nu har det gått sju år. Jag vet inte varför, de har klistrat sig fast. Det känns som att de har bestämmanderätt över mig - gör si eller så - och går in i mitt privatliv. Boendestödjaren kan säga: vi ska storhandla den 18:e. Men jag storhandlar inte och det ska vara mitt val när jag handlar. Jag



Jan Wallin

vill inte ha och behöver inte mer boendestöd, men ska ha det ändå. Bostad först är i alla fall bättre än att ha tränings- eller försökslägenhet, då har de mer villkor.

Men han tycker att det finns fördelar med att ha socialtjänsten som hyresvärd också, istället för ett bostadsbolag.

– Handläggaren som har hand om hyror är bra och kompetent. Jag har haft skuldsanering och när det varit dåligt med pengar har jag ringt henne och hon har sagt: "du kan betala lite mer nästa månad i stället". Hon har hjälpt till och på så sätt är det bra.



SHUTTERSTOCK

Frälsningsarmén ser en ny utsatthet

I maj arrangerade Frälsningsarmén en hearing med politiker på kommun- och riksnivå. Bakgrunden är den senaste tidens höjda räntor och mat- och elpriser som lett till ökad fattigdom och att Frälsningsarmén möter en ny och växande grupp hjälpsökande.

– Under 2022 ökade Frälsningsarméns hjälptillfällen med 28 procent, till drygt 56 000, och antalet hjälpsökande fortsätter att öka, säger Per-Uno Åslund på Frälsningsarmén.

Hos Frälsningsarmén Templet på Östermalm öppnades en speciell hjälpsökstelefon i februari för att kunna ta hand om alla hjälpsamtal.

– Framför allt har vi sett en ökning av barnfamiljer, ensamstående föräldrar som ofta jobbar men inte får pengarna att räcka, säger Helen Lidman, ansvarig för det sociala arbetet på Templet.

I panelsamtalet under hearingen diskuterades hur myndigheter och civilsamhället kan samverka för att få ett stopp på utvecklingen. Jakob Brandt (s), från socialnämnden och ordförande i SHIS som representerade majoriteten i Stockholms stad, lyfte också vikten av ökade statsbidrag för att kommunerna ska kunna upprätthålla välfärden, samt att stoppa utförsäljningen av allmännyttan.

Så ska Socialstyrelsen öka tilliten till socialtjänsten

För att motverka desinformation om socialtjänsten och bidra till att medborgare känner mer tillit till socialtjänsten genomför Socialstyrelsen flera olika satsningar. Bland annat lanserar myndigheten en webbplats som samlar information på olika

språk om socialtjänsten.

– I en tid då mycket falsk information sprids är det viktigt att både barn och föräldrar kan hitta korrekt information – och att vi når ut med informationen där den behövs, säger Olivia Wigzell, Socialstyrelsens generaldirektör.

9000

kronor kostade ett gram kokain 2022. Det gjorde det också året innan. Enligt information från polisen har inflationen inte påverkat priserna på narkotika på det sätt som priser på annat har påverkats, visar en rapport från CAN.

64

procent uppger att det är mycket stor risk att skada sin hälsa om man använder cannabis varje vecka, enligt Folkhälsomyndighetens enkät.

ORD FRÅN GATAN

”När de skulle gå på bio fick jag äggtoddy med cognac i.”

Dag Rejving i # 206 – om när han var tre år och bodde på Kungsholmen med sina föräldrar och de ville att han skulle somna för de skulle gå på bio på Draken.

HALLÅ

Lägesrapport från en säljare



ULF STOLT

Harri Ekman har läsglas inslipat i glasögonen, solskydden köpte han på Hötorget.

Köparnas svar på säljarnas tack-sms för Swish-köpet

”Älskar er tidning, speciellt inslaget där ni beskriver en plats väldigt ingående. Det är skillnad på att se en plats och att SE en plats.”

”Jag var på dåligt humör på grund av en situation som uppstått på jobbet. Men så stod du där och det kändes självklart att gå fram och köpa en tidning.”

”Det är svårt att förstå en situation när man är i en annan. Den här tidningen tar ner mig på jorden.”

”Tidningen är en av mina favoriter och ger en så fin och viktig bild av Stockholm.”

”Så osvenskt att ha musik och dessutom techno som jag snart femtio år ung börjat gilla.”

Alla svar förmedlas till respektive säljare.



Säljaren Peter tackar för köpen den här månaden och ser fram emot nästa månads försäljning.

”Jag har ett bra öga för kvalitet”

Harri Ekman går mycket på second-hand, han tycker sig ha en bra känsla för kvalitet när han håller i ett plagg.

Spelar du golf?

– Nej, men kepsen är av bra kvalitet, jag har lite öga för sånt. Jag köpte en Callaway-keps – det är ju också ett golfmärke – second-hand på

Myrorna, också av bra kvalitet.

– Jag går i second hand-affärer en hel del, man måste gå regelbundet. Jag går på ett antal affärer i grannskapet här, några av dem kör ju kontantfritt nu. Jag är rastlös, så det passar mig att gå omkring.

Är det nåt särskilt du är på jakt efter?

– Nej, det är väl om det dyker upp nåt udda. Är det nåt jag inte använder så lämnar jag bort det till andra som behöver det bättre.

F. C Barcelona är ditt lag, ser jag.

– Ja... men det var nog det mer förr, på Johan Cruyffs tid. Det var min generation. Jag såg VM-finalen 1974 på TV med den där dribblingen i början. Det finns en massa klipp på Youtube med hans dribblingar och mål.

– Jag köpte nyckelbandet i Bangkok i Thailand, jag var där säkert femton vintrar i rad förr i tiden. Jag ångrar jag inte köpte fler om det går sönder.

ULF STOLT



FOTO: MAGNUS ARONSON



Gå på upptäcktsfärd i Stockholms kyrkor

Stockholms stifts kyrkor rymmer historia från tidig medeltid ända in i 2000-talet. I sommar kan du återupptäcka den. Från innerstadens tempel, via förorterernas moderna kyrkorum ut till skärgårdens kapell.

Visste du att över hälften av Stockholms stifts cirka 200 kyrkor är byggda på 1900- och 2000-talen?

Ofta ritade av sin tids främsta arkitekter med konstnärliga utsmyckningar av framstående konstnärer. Tillsammans vittnar kyrkorna om skiftande ideal under århundraden av kristendomens historia.

Kyrkorna är invigda platser för tillbedjan och

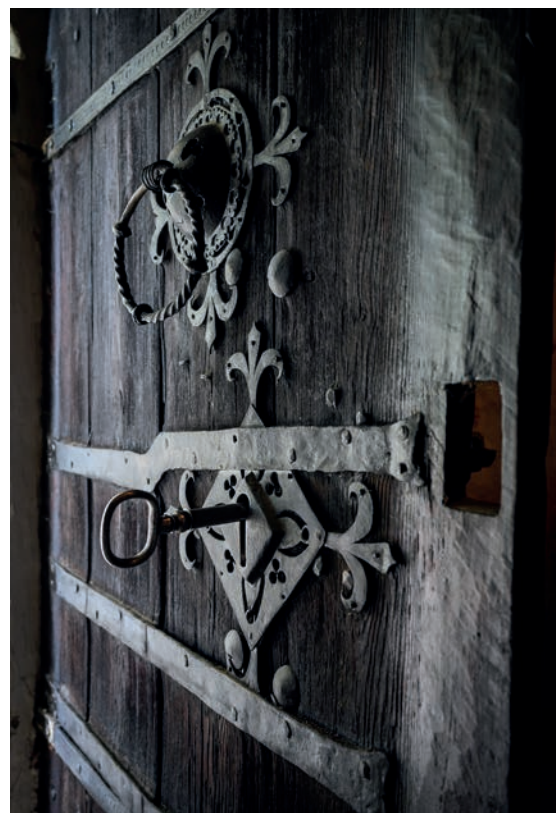
andakt, rum för gudstjänst och gemenskap. Många människor tycker om att gå in i kyrkorummet för att sitta i stillhet, tända ett ljus eller beundra konstverk och inredning. Den rofyllda atmosfären gör gott i själen och kyrkan är ett rum öppet för alla.

I sommar kan du passa på att se många av dem. Varför inte bli en kyrkvandrare och se hur många av kyrkorna du hinner besöka? Jämföra de äldre med de nyare. Vilka tycker du bäst om?

Ladda ner mobilappen **KYRKGUIDEN** – där kan du se vilka kyrkor som finns i närheten och vad som är på gång.

Svenska kyrkan 

FOTO: MAGNUS ARONSON



Företagsprenumeration

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på den här sidan? Kontakta oss:

HERMAN SUNDGREN
Tel: 08-545 953 94
Mejl: herman@situationsthlm.se



OSCARS
TEATERN

SAMTRANS



Sympa

VÄDURENTIO AB
SEHUC AB

ParaCom AB

Sandart&Partners

Stavdal



Parkman
Det personliga parkeringsbolaget

SBAB!

STC INTERFINANS

wärmex



stegen.

Teknik
Isolering

Wallenberg Foundations AB

playground
FELAKTIG BILBETRIFFNING

seko
SERVICE- OCH
KOMMUNIKATIONSFAKET

Stockholms Bulkhamn

TL BYGG

WALLENSTAM

precio
fishbone

SHIS Bostäder

Stockholmshem



WALLFAST



SIGNALISTEN

STOCKHOLM
RELINING
Ripa återtar och återbygger

Trona
Patentrådgivning AB



Development

Sjukhusläkarna
FÖR UNDERSTOOSFONDEN SAMT
WENNERSTRÖMS DONATIONSFOND

SVALNER

tryggsam

WÄSTBYGG | WÄSTBYGG
GROUP

Propeller Trim
SERVICE & FÖRSÄLJNING



SVEASKOG

TURLOCKS
MÅLERI

YTTEC
SLIPAR LAGAR BETONGGOLV



SKEPPSBRON
SKATT
TAXAND

Svenska kyrkan
ENSKEDE-ÅRSTA FÖRSAMLING

tvivla
BATTRE ÄN ATT TRO FÖR MYCKET

RAMBOLL

SKB Stockholms Kooperativa
BOSTADSFÖRENING

Svenska kyrkan
SOFIA FÖRSAMLING

TYRÉNS

RAMIRENT

SKÅVSJÖHOLM
skoterrens & möbler

Svenska kyrkan
VANTÖRS FÖRSAMLING

Tysk-Svenska Handelskammaren
Deutsch-Schwedische Handelskammer

RETURPACK
pantamera.nu

Sorundahallarna

SB
Svenska Bostäder

vesterlins

Riksbyggen
Rum för hela livet

SPARTOI AB

SVENSKT NÄRINGSLIV
CONFEDERATION OF SWEDISH ENTREPRENEURS

VISION

RIVAL

Spoon
it's a content agency

Swedfund

VPD

SAHRA

sg
Sportsground

Swegon

VVABO
Vintervikens Installation AB



HENRY MOORE SELDER

THOMAS ÖBERG, BOB HUND:

"Är man djup hela tiden kan det bli tunga draperier"

Låttitlar är viktigt. De ska peka ut riktningen men inte säga för mycket, rama in själva händelseförloppet, skapa nyfikenhet.

MUSIK De första ord Thomas Öberg skrev ner på en papperslapp – för att han tyckte att frasen var rolig och spännande, att den lik-som slog emot någonting i honom – var orden "Det skulle va lätt för mig att säga att jag inte hittar hem, men det gör jag, tror jag". Det blev sedan en låttitel på första skivan.

– Det är en av de längsta titlarna. Men det dröjde ganska lång tid innan den gick att ha i en låt – det var svårt att sjunga orden.

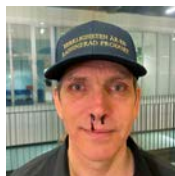
Då var Thomas Öberg inte van att skriva låttexter, utan mer som "en Janne Långben som låg på soffan och tänkte saker i olika moln som for iväg utan att det blev registrerat någonstans".

– När vi hållit på ett tag började folk som

lyssnade på oss att uppmuntra mig, de fick nåt tillbaka av texterna. Jag hade ingen aning om det, låtarna var som flaskpost

man skickade ut och så fick man svar.

Vi talar om låttitlar. – Jag tycker låttitlar är jätte viktigt. Det ramar ju in händelseförloppet och ska skapa stämning till det man brottas med – man ska inte säga för mycket,



Bob Hunds nya skiva *Drömmen är en råvara/Verkligheten är en raffinerad produkt* släpps 9 juni.

men det ska väcka nyfikenhet och intresse.

Och om "Det skulle va lätt att..." var en extrem åt sitt håll som det tog flera år innan den kom till användning, var det extremt åt andra hållet med låten "Ett fall och en lösning". Låten hette något annat, men i sista sekunden kom han på hur texten skulle vara och vad låten skulle heta.

BOB HUND HAR genom åren haft en mängd olika typer av låttitlar.

– Titeln "Blommor på brinnande fartyg" är ju en bild man målar upp. Medan "Nu har det gått för långt" är nåt som är perfekt att säga på scen. Den sätter igång en sorts motståndprocess. Ibland tänker jag på sånt... som att "Ska du hänga med? Nä!", det funkar i baren, det har en direkt kommunikativ funktion.

Och detsamma med en låttitel som "Tinnitus i hjärtat".

– Det är också en bild, lite absurd, nåt som inte finns. Men man kan få en känsla av vad det skulle kunna vara. Språket har en sån pusselfunktion ibland – man kan sätta ett hästhuvud på en papegoja och se vad som händer.

Thomas Öberg pendlar gärna i låtskrivandet – och i titlarna – mellan allvar och humor.

– Högt och lågt är mitt favorit-tillstånd. För att få lov att kunna säga nåt man verkligen tänkt på, så är det bra att öppna med ett skämt. Är man djup hela tiden kan det bli till tunga draperier.

Han jämför det med en boxare som fintar med högern men sedan drämmer till med vänstern.

– Jag är svag för humor när man får jobba lite för den, klura, det finns en gåta i den. Det är ganska behagligt att ikläda sig de här narrbjällrororna, då slipper man många som inte är så intresserade av det jag håller på med. För de som stannar kvar får – förhoppningsvis – sin belöning på slutet.

ULF STOLT



HALLÅ DÄR

Burt von Bolton, en av grundarna av klubben Sunkit som firar 27 år 5 juni på Debaser.

Hur startade Sunkit?

– Jag hade dj:at på Bröderna Olsson på Folkungagatan, de hade byggt en källare och en av ägarna ville att jag skulle köra fredag och lördag, spela barmusik. Men det hade jag tröttnat lite på. Så jag ringde Magnus (Nilsson, Sunkit-kumpan, red. anm.), vi hade samlat på udda musik i flera år. Så vi tänkte att vi kör en klubb med det vi har – spelar världens sämsta musik.

Funkade det direkt?

– Nej, det tog lite tid innan det funkade. Men till slut fick vi en stampublik som började önska låtar: "Kan ni inte spela den där "Mustaschen" med Thore Callmars orkester".

– De som kom till Sunkit utifrån trodde ju de kom till ett årsmöte med dårar när de klev in där och alla i publiken sjöng med i refrängen: "Tänk att va Lektyrfotograf".

Var hittade ni musiken?

– Vi gick ju lite på omslagen i början, sen växte det fram en tråd. I det vi kallar för sunkadelic – vår genre – måste det va nåt som skaver, men det måste också va bra. Att bara spela dålig och ointressant musik är inte ett dugg roligt. Nåt måste va skevt, men med en hook, en kvalitet, nåt unikt.

– Det här växte fram under några år, tills vi verkligen hade vårt sound.

ULF STOLT



GIULIA CARONE

Sommarkonst i stan

Skulpturer av trä, stål, brons och betong, dammvippor, tält och gråtande lejon. Offentlig sommarkonst från Akalla torg till Strömmen.

KONST På sex platser i stan kan man under sommaren se offentlig konst som tagits fram speciellt för den plats i stan där den visas.

Vid Strömmen har Filippa Nilsson Kallhed gjort installationen "Stardust II" med dammvippor, på Swedenborgsgatan står Julia Bondessons träskulptur "En skör position",

Daniel Ekta Göteson har gjort "How Are You", en skulptur i stål på Södermannagatan. Vid Bergsunds strand står ett betonglejon och gråter – en skulptur med tårkanaler av Susanna Jablonski, i dialog med Anders Årfelt som formgav lejonen 1995. På Akalla torg har Fatima Moallim och Ida Idaida rest ett tält med en dörr – installationen "Förvar". Och på Malmkillnadsgatan står "Idris", en fantasifågel med två näbbar, en bronsskulptur av Theresa Traore Dahlberg.

Går att se hela sommaren.

ULF STOLT

Biljettsläpp till litteraturhösten.

Den inleds 20 augusti med den amerikanska författaren Joyce Carol Oates, tre veckor senare kommer den brittisk-jamaicanske poeten Linton Kwesi Johnson. Avslutas 7 december med den franska författaren Marie NDiaye. Däremellan har det varit samtal på stora scenen med bland andra Vigdis Hjorth, Maria Stepanova och Ada Limón samt läsarmingel, bokcirklar och workshops.



Linton Kwesi Johnson kommer till Kulturhuset.

CLINTON A. HUTTON

673

fotografier från 1920-talskompaniet Svenska Balletten publiceras på nätet när Dansmuseet fyller 70 den 3 juni. På programmet finns även bland annat en stadsvandring som visar hur betydelsefullt Norrmalm varit för dansen i Sverige.

FROSTENSONS "K" KOMMER TILL SÖDER

SCEN Monologen "K" med Ylva Olaison i rollen som K, som i röda pumps och en trenchcoat slarvigt hopknuten med ett par nylonstrumpor, släss för sin heder, bygger på Katarina Frostensons bok med samma namn. Efter att ha gått på

Folkteatern i Göteborg sedan oktober förra året, gör den nu ett kort gästspel under fem dagar på Konträr på Södermalm. I boken *K*, som utspelar sig mellan november 2017 och maj 2018, ger Katarina Frostenson sin bild av hur hon upplevde

det, och kände, kring den kris i Svenska Akademien som innebar både uteslutningen av henne, samt fängelsestraffet för våldtäkt för hennes man, den i media så kallade Kulturprofilen. – K är en fantastisk, komplex kvinnoroll att

gestalta. Jag är nyfiken på om det kommer vara annorlunda att spela den i Stockholm än i Göteborg, säger skådespelaren Ylva Olaison.

ULF STOLT

Spelas 7-11 juni på Konträr på Östgötagatan 33.

DETTA OM DETTA

Värt att veta om
vad som helst

STOCKHOLMS
RAGGARE

”Gamens” klubb Road Devils var först i stan

I slutet av femtiotalet blev raggarkulturen den första ungdomsrevolten i Sverige.

I Stockholm startade Bo ”Gamen” Sandberg – han blev en av Sveriges bästa custombilbyggare – den första raggarklubben Road Devils 1957 i norra Stockholm.

Dåvarande socialborgarrådet i Stockholm, Inga Thorson, tog initiativ till raggautredningen 1962. Oron gällde främst hur de unga kvinnor som plockades upp från gatan i bilarna behandlades.

Raggautredningen kom i korthet fram till att: De flesta raggare kommer från socialgrupp tre, 17-18 år vanligast ålder på kvinnorna. Många har egna bilar, och bland dem som inte studerar finns flera som enligt utredningen verkar ”riktigt ambitiösa”.

I dag finns ett flertal raggarklubbar i Stockholm, bland annat en med enbart kvinnliga medlemmar.





Ray Charles med sitt storband på Gröna Lund.

OLE WESTER

Juni 1962. Ray Charles, Barnens Ö och nazistflaggor på Stadshuset

DENSISTA delen av Brunkebergsåsen, klippan vid Regeringsgatan i höjd med Johannes kyrka, sprängs bort. På platsen ska ett 140 meter långt kontorshus byggas.

Enligt myndigdirektör Bengt Ulvot råder det stor brist på femöringar. I vanliga fall tillverkar man 10 miljoner femöringar per år, men redan nu har man tillverkat 7 miljoner. Det är automathandeln – främst tobaks-

automater i storstäderna – som kräver mycket femöringar.

En Triumph Herald 1200 med sportig rak framvagn och 43 hästars motor kostar 7.635 kronor.

Wasa Päls på Vasagatan har köpt sex nya bilar och hämtar pälsar för sommarförvaring i hela stor-Stockholm – de har även Europas modernaste pälskyl.

17 000 åskådare på Stockholms Stadion ser Lennart Risberg – ”Söders Dempsey”

– knockas i sjätte ronden av svensktättade amerikanen Bobo Olson. Och drömmen om en titelmatch är därmed grusad.

Ray Charles spelar på Gröna Lund.

Ännu en allvarlig dykolycka sker under arbetet med Essingeleden. I vattnet mellan Essingöarna får Helmer Lindberg syrebrist och räddas efter 26 minuter, svårt medtagen, och läggs i tryckkammare i tre timmar.

Forstmästare Stig Björnström-Steffanson från Spånga får veta att han får del av ett arv på 16,5 miljoner efter sin farbror Håkan Björnström-Staffanson – som utvandrade 1909 till USA, importerade pappersmassa och överlevde Titanic.

ISAMBAND MED att Adolf Eichmann avrättas i Israel sätts en hakkorsflagga upp på Stadshuset östra vägg, den som vetter mot Tegelbacken. En vaktmästare upptäcker flaggan, som bedöms som en äkta naziflagga, och tar ner den efter att den varit uppe i en dryg kvart. Två män och en kvinna sågs strax innan smyga omkring i närheten.

En hjärnoperation på Södersjukhuset visas på intern-tv till olika sjukhus, där intresserade läkare kan följa den.

Den första omgången barn som ska på kollo till Barnens Ö vinkas av på Östra Station.

SJ söker bussförare. Fri uniform och fria bussresor ingår. Lön mellan 1 187 och 1 397 per månad, möjlighet till extra körningar på helgerna.

En man bränns inne i ett skjul som fattar eld på Fatburgsgatan.

Polisen är orolig över vart 28-åriga Margareta Löfqvist från Stockholm tagit vägen. Hon är spårlost försvunnen sedan 9 juni, då hon var på väg till Kalmar för att träffa sin fästman som hon ska gifta sig med senare i sommar.

ULF STOLT

1973 1974 års regeringsform antas. Det är den senaste regeringsformen och började gälla 1 januari 1975. Det är den sjätte svenska regeringsformen sedan 1634.

1997 Ted Gärdestad tar sitt liv, 41 år gammal. Tre år tidigare gav han ut sitt sjunde och sista album *Äntligen på väg*. Han ligger begravd i Sollentuna.

1987 Klockan 21.30 den 30 juni, i sitt sista försök, sätter Patrik Sjöberg nytt världsrekord i höjdhopp på Stockholms stadion med 2,42 meter.



Ur arkivet: # 147, 2009

Med boken *Städerna inuti* Hall ville poeten Johannes Anyuru skriva en bok som var hård, politisk och oförlåtande, Git Schyenijs om Filmfestivalen som fyller 20 år, Peter Andersson har delat ut internposten på DN i 32 år och Rebekka Karijord berättar om en mörk ådra i sin musik.

Två av Situation Sthlms säljare har gift sig, Herta Müller talar om Nobelpriset, reportage om varifrån vår rädsla kommer och vad är vi rädda för. Johan Hakelius skriver *Döda vita män* om brittiska överklasscentriker, restaurang "9:an" samt Jay-Z. Och säljaren Dag Rejvings första jobb som verkstadsmekaniker räckte till handpenningen på en 125:a.



”PÅ HÖRNET

En Stockholmare
mitt i steget

MADELENE FORSBERG
I HÖRNET AV FLEMINGGATAN
OCH INEDALSGATAN

”Jag ska hem
nu och köra
unboxing”

Vad är det i paketet?

– Jag vet inte, det är från min mamma... Så jag ska hem nu och köra unboxing. Jag har fyllt år, men jag tror att det här bara är en extra omtankespresent.

Brukar mamma skicka såna?

– Ja, det brukar hon. Några gånger om året. Det brukar vara saker, olika grejer – hon gillar att shoppa.

Vad lyssnar du på?

– Just nu på Röyksopp, en remix med Susanne Sundfør. Skitbra. Jag gillar det de gjort med Robyn också.

TEXT **ULF STOLT**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

Madelene Forsberg utbildade sig till farmaceut för att hon ville jobba inom vården men inte tyckte så mycket om blod. ”Man kommer lagom nära att hjälpa människor så”.



HAR DU VALT A-KASSA ÄN?

A-kassan ger alla som är med en grundtrygghet genom hela arbetslivet. Hos oss kan man vara medlem oavsett yrke och bransch, anställd eller företagare. För Akademikernas a-kassa är det utbildningen som räknas och vi finns alltid bara ett samtal bort

Vi ger dig bästa service, hjälp med ansökan och punktliga utbetalningar om du blir arbetslös.



KLICK!



Välkommen till oss på akademikernasakassa.se

Akademikernas a-kassa.

Kungliga Baletten

MANON

Premiär 26 maj

*TYLL och
TÅSPETS i
legendarisk
KOREOGRAFI*



OPERAN.SE



OPERAN